SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

2ki Diro Kiiro 20 Hawaasa, Sadaasa 23, 2014 M.D	Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaalete Mini Allaalshi Hundaanni Fulinoho በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ	፪ኛ ዓመት ቁጥር ፳ ሀዋሳ፣ ታህሳስ ፳፫ ቀን ፳፻፲፬ ዓ.ም

Amado

Lallawu Kiiro 20/2014

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumma Wirro Uurrisatenna Tantanate, Biilloonyensanna Loosu Qeechansa Murate Fulino Lallawa … Qoola ….

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፳/፳፻፲፬

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ከተሞችን እንደገና ለማቋቋምና ለማደራጀት፣ ሥልጣንና ተግባራቸዉን ለመወሰን የወጣ አዋጅ … ገጽ ….

Lallawu Kiiro 20/2014

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumma Wirro Uurrisatenna Tantanate, Biilloonyensanna Loosu Qeechansa Murate Fulino Lallawa

Qoqqowoho quchummate dancha gashshoote tuqisatenninna wo'munka hanqafino latishsha buuxisatenni quchumma laalchunnita, owaantennitanna dikkote mereersha ikkite qoqqowunnita industirete latishsha jawu deerrira reekkate lowo qeechi hee'rannonsa gede assa hasiissinohura;

አዋጅ ቁጥር ፳/፳፻፲፬

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ከተሞችን እንደገና ለማቋቋምና ለማደራጀት፣ ሥልጣንና ተግባራቸውን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በክልሉ በከተሞች መልካም አስተዳደር በማስፈን እና ሁሉን አቀፍ ልማት በማረጋገጥ ከተሞች የምርት፣ የአገልግሎትና የገበያ ማዕከላት ሆነው የክልሉን የኢንዱስትሪ ልማት ወደ ከፍተኛ ደረጃ ለማሸጋገር የላቀ አስተዋጽኦ እንዲኖራቸው ማድረግ በማስፈለጉ፤

Qoqqowu giddo heedhanno quchumma rakkino mannu kiiro lopho ledo xaaddanno garinni lifixanna taalcho maazzagaajju mini owaante uynanni gara jawaachishanna faajjetenna xa'mamooshshu noo loosu amuraate diriirsa latishshu rankeranna dimokraasete ha'rinsho kaajjishate jawu qeechi noosiha ikkasinni;

Quchummate hala'la garinni quchumu teessaano beeqqooshshenna horaamimma buuxisate dandiisiisanno kuusaminokki gashshoote kaajjishate gobboomu quchummate deerri bikkaanchi garinni qoqqowu quchummate deerra gaamate bikkaanchinna quchummate nooha danchu gashshooti qarra tirate dandiisissano tantano diriirsa hasiisannohura;

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Bayriidi Seeri quwa 48(3) (a) garinni aane nooha lallamboonni.

FOOLIISHSHO MITE

Xaphooma Woro

1. **Harancho Umo**

   Konne lallawa "Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumma Wirro Uurrisatenna Tantanate, Biilloonyensanna Loosu Qeechansa Murate Fulino Lallawa Kiiro 20/2014" yine woshshinara dandiinanni.

2. **Tiro**

   Qaalu horosi garinni wole tiro uysiisannoha ikka hoogiro konni lallawira:

   1. **"Bayriidi Seera"** yaa Sidaamu Dagoomu

በክልሉ በሚገኙ ከተሞች ከፈጣን የሕዝብ ቁጥር ዕድገት ጋር በተጣጣመ መልኩ ቀልጣፋና ፍትሃዊ ማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት አሰጣጥ ማስፈን እና ግልጽነትና ተጠያቂነት ያለበትን የአሠራር ሥርዓት መዘርጋት ለልማት መፋጠንና ለዴሞክራሲ ግንባታ መጠናከር ጉልህ ፋይዳ ያለው በመሆኑ፤

ከከተማነት መስፋፋት አንፃር የከተማ ነዋሪዎችን ተሳትፎና ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ የሚያስችል ያልተማከለ አስተዳደርን ለማጠናከር ከሀገራዊ የከተሞች ፈርጅ መስፈርት አኳያ ክልሉ የከተሞች ደረጃ ምደባ መስፈርት እና በከተሞች ያለውን የመልካም አስተዳደር ችግር ለመቅረፍ የሚያስችል አደረጃጀት መዘርጋት በማስፈለጉ፤

በሲዳማ ብሔራዊ ክልል ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፰ ንዑስ አንቀጽ ፫(ሀ) መሰረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ከተሞችን እንደገና ለማቋቋምና ለማደራጀት፣ ሥልጣንና ተግባራቸውን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ፳/፳፻፲፬" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ፡-

Qoqqowi Mootimma Bayriidi Seeraati.

2. **“Qoqqowo”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowooti.
3. **“Biiro”** yaa Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete biirooti.
4. **“Quchuma”** yaa lamu kuminna hakonni ale ikkitino teessaano noosihu; xibbunni ontawo anga ale giwirinnu loosi gobbaanni noo loosinni galtino daga heedhanno seerunni quchumimmate afamooshshe afi’rino dagoomu teesso qooxeessaati.
5. **“Sinu Quchuma”** yaa rejiopoosili quchuminni kayise deerra lamu quchumi geeshsha nooha ikke teessaanote dagoomitte owaante iillishate yine quchumu gashshooti woroonni olluubbate aleenni hige tantanamino quchumu bisooti.
6. **“Dagate Batinye”** yaa seerunni quchumimmate afamooshshe uynoonninna quchumimmate qoqqomboonni qooxeessira afantanno xaphooma quchumu teessaano kiirooti.
7. **“Deerra”** yaa quchumma polotikunni, miinjunninna dagoomu latishshi millimmo garinni iillitino lophote deerra keenate qixxaabbino safaraanonni abbitino xaphoomu gumi garinni uynoonninsa quchumimmate deerraati.
8. **“Quchumu Amaale Mine”** yaa quchumimmate qoqqomboonni qooxeessira dagate doorshinni uurrinsanni seera fushshanno mootimmate biilloonyi bisooti.
9. **“Rejiyopoolis Quchuma”** yaa quchummate latishsha rahisate widoonni lophote

1. **“ሕገ መንግሥት” ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልል መንግሥት ሕገ መንግሥት ነው።**
2. **“ክልል” ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልል ነው።**
3. **“ቢሮ” ማለት የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ነው።**
4. **“ከተማ” ማለት ሁለት ሺህ እና ከዚያ በላይ ነዋሪ ያለው፣ ሀምሳ ከመቶ በላይ ከግብርና ሥራ ውጪ በሆኑ የሥራ መስኮች የተሰማራ ሕዝብ የሚኖርበት በሕግ የከተማነት እውቅና የተሰጠው የጎበረተሰብ መኖሪያ አካባቢ ነው።**
5. **“ክፍለ ከተማ” ማለት ከሬጂዮፖሊስ ከተማ እስከ ፈርጅ ሁለት የከተማ አገልግሎቶችን ለነዋሪው ሕዝብ ተደራሽ ለማድረግ ከከተማ አስተዳደር በታች ከቀበሌያት በላይ የሚዋቀር የከተማ አካል ነው።**
6. **“የሕዝብ ብዛት” ማለት በሕግ የከተማነት ዕውቅና በተሰጠው እና በከተማነት በተካለለ አካባቢ የሚገኝ አጠቃላይ የከተማ ነዋሪ ሕዝብ ቁጥር ነው።**
7. **“ፈርጅ” ማለት ከተሞች በፖለቲካዊ፣ በኢኮኖሚያዊ እና በማኅበራዊ ልማት እንቅሰቃሴ ሂደት የደረሱበትን የዕድገት ደረጃ ለመመዘን ከተዘጋጁት መስፈርቶች አንጻር ባመጡት ድምር ውጤት መሠረት የተሰጣቸው የከተማነት ደረጃ ነው።**
8. **“የከተማ ምክር ቤት” ማለት በከተማነት በተካለለው አካባቢ በሕዝብ ምርጫ የሚቋቋም ሕግ አውጪ የመንግሥት ሥልጣን አካል ነው።**
9. **“ሬጂዮፖሊስ ከተማ” ማለት የከተሞችን ልማት ከማፋጠን አንፃር የልማት ማዕከል በመሆን በዙሪያቸው ያሉትን**

mereersha ikkatenni qooxeessaho noo quchumma amadde lophate doorantino hala'lado quchummara uynoonni su'mishshaati.

10. **"Quchumu Gashshoote"** yaa bande anfoonni faronni tantanamino polotiku, miinjunna dagoomu latishshanna owaante uynanni gara massagate biilloonyenna yawo seerunni uynoonni quchumaati.
11. **"Uurrinshu Yoo Mine"** yaa quchummate tantanamanno umi dirimi yoo mine woy aliidi yoo mineeti.
12. **"Quchuma Labbanno Hajubba Gashshooti Yoo Mine"** yaa quchuma labbanno hajubba la"ate quchummate uurrinsanni gashshootu yoo mineeti.
13. **"Maazzegaajju Minna Owaante"** yaa quchummate teessaano daga hasatto kassi assatenna dagoomittenna miinju qarrubba tirate widoonni baalunku quchumira uynanni quchumma labbanno owaanteeti.
14. **"Kantiiba"** yaa quchumu amaale mininni woy qeeltino poletiku paartenni doorranniha ikke quchumunniha poletiku, miinjunna dagoomitte hajubba; hattono danchu gashshootinna quchumu owaante aliidimmatenni massagannonna loosu aana hosiisanno quchumu qara loosu jeefissisaanchooti.
15. **"Kantiibu Komite"** yaa quchumu gashshooti amaale mineeti.
16. **"Loosu Ha'risaancho"** yaa deerru deerrunkunni noo quchummara ogimmate dandoonninna quchumu looso massagate

ከተሞች ይዘው እንዲያድጉ ለተመረጡ ሰፋፊ ከተሞች የተሰጠ ስያሜ ነው።

10. **"የከተማ አስተዳደር"** ማለት ተለይቶ በታወቀ ወሰን የተደራጀ ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ እና ማኅበራዊ ልማትና አገልግሎት አሰጣጥን ለመምራት ሥልጣንና ኃላፊነት በሕግ የተሰጠው ከተማ ነው።
11. **"መደበኛ ፍርድ ቤት"** በከተሞች የሚደራጅ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ወይንም ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው።
12. **"ከተማ ነክ ጉዳዮች አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት"** ማለት የከተማ ነክ ጉዳዮችን እንዲያይ በከተሞች የሚቋቋም አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ነው።
13. **"ማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎት"** ማለት የከተሞችን ነዋሪ ኅብረተሰብ ፍላጎት ከማርካትና ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮችን ከመቅረፍ አንፃር በሁሉም ከተሞች የሚሰጥ የከተማ ነክ አገልግሎት ነው።
14. **"ከንቲባ"** ማለት ከከተማው ምክር ቤት ወይንም ከአሸናፊ የፖለቲካ ፓርቲ የሚመረጥ የከተማውን ፖለቲካዊ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ጉዳዮች፣ እንዲሁም የመልካም አስተዳደር እና የከተማ አገልግሎት ሥራዎችን በበላይነት የሚመራና የሚያስተገብር የከተማው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ነው።
15. **"የከንቲባ ኮሚቴ"** ማለት የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት ነው።
16. **"ሥራ አስኪያጅ"** ማለት በየደረጃው ባሉ ከተሞች በሙያ ችሎታና በከተማ ሥራ አመራር ረገድ በላቀ የትምህርት ዝግጅትና

widoonni jawa rosu qixxaawonna ikkado loosu rosicho kaima assatenni biiloonsinanni quchumu owaante loosi sooreessaati.

17. **“Seeru Mannimma”** yaa konni lallawira quchumimmate tantanantino daga heedhanno qooxeessira uynanni uurrinshate afamooshsheeti.
18. **“Quchumu Ollaa”** yaa quchummate shiimiidi gashshootu dirimaati.
19. **“Qacha”** yaa konni lallawi garinni quchummate wo’ma dagate beeqqo lossate uynanni dagate tantanooti.
20. **“Qooxeessa’’** yaa quchummate dagannita latishshu beeqqooshshe lossate qachu woroonni tantannanni dagate beeqqooshshi tantanooti.
21. **“Xaawa”** yaa qachaho woroonni dagannita latishshu beeqqooshshe busulsatenna lossate tantannanni dagate tantanooti.
22. **“Keerunna Latishshu Amaalaancho Amaale Mine”** yaa quchumu qachi deerrinni teessaano keerunna latishshaho heedhanonsa beeqqo lossate ollu gashshootinni uurranno amaalaancho amaale mineeti.
23. **“Keerunna Latishshu Komite”** yaa quchumu qachi deerrinni uurrino keerunna latishshu amaalaancho amaale minira hundaancho ikke teessaano dagoomi keerunna latishshaho beeqaancho ikke loosanno loossa jeefisiisanno tantanooti.
24. **“Baadiyyete Owaantete Mereersha”** yaa qoqqowu baadiyyete olluuba hundaanni hee’ranno quchumimmatenni

በዳበረ የሥራ ልምድ ላይ ተመስርቶ የሚሾም የከተማ አገልግሎቶችን የሚያከናውን ኃላፊ ነው።

17. **“የሕግ ሰውነት”** ማለት በዚህ አዋጅ በከተማነት ለተደራጀ ማኅበረሰብ መኖሪያ አካባቢ የሚሰጥ ተቋማዊ ዕውቅና ነው።
18. **“የከተማ ቀበሌ”** ማለት በከተሞች ዝቅተኛው የአስተዳደር እርከን ነው።
19. **“ቀጠና”** ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በከተሞች ሁለንተናዊ የሕዝብ ተሳትፎን ለማሳደግ የሚፈጠር የሕዝብ አደረጃጀት ነው።
20. **“ሠፈር”** ማለት በከተሞች የሕዝብ ልማታዊ ተሳትፎን ለማጎልበት ከቀጠና በታች የሚደራጅ የሕዝብ ተሳትፎ አደረጃጀት ነው።
21. **“ጣቢያ”** ማለት ከሰፈር በታች የሕዝብ ልማታዊ ተሳትፎን ለማሳለጥና ለማጎልበት የሚደራጅ የሕዝብ አደረጃጀት ነው።
22. **“የሰላምና ልማት አማካሪ ምክር ቤት”** ማለት በከተማ ቀጠና ደረጃ ነዋሪው በሰላምና ልማት የሚኖረውን ተሳትፎ ለማሳደግ በቀበሌ አስተዳደር አማካይነት የሚመሰረት አማካሪ ምክር ቤት ነው።
23. **“የሰላምና ልማት ኮሚቴ”** ማለት በከተማ ቀጠና ደረጃ በተቋቋመ የሰላምና ልማት አማካሪ ምክር ቤት ተጠሪ ሆኖ ነዋሪው ሕዝብ በሰላምና ልማት ተሳታፊ ሆኖ የሚሰራቸውን ተግባራት የሚያስፈጽም አደረጃጀት ነው።
24. **“የገጠር አገልግሎት ማዕከል”** ማለት በክልሉ የገጠር ቀበሌያት ሥር የሚገኝ በከተማነት ያልታቀፈ ለአካባቢው የተለያዩ አገልግሎቶችን በማቅረብ የገበያ ማዕከል

hanqafaminokki qooxeessaho addi addi owaante shiqishatenni dikkote mereersha ikke quchumu-baadiyyete xaadooshshe rahisatenni horo aanno quchuma lawanno qooxeessaati.

25. **"Quchumu Gashshooti Danna"** yaa biilloonye uynoonnsi bisinni badaminonna quchumu gashshooti hundaanni amadamino qooxeesaati.
26. **"Quchumu Pilaane Danna"** yaa mittu quchumira quchumu pilaane garinni bikkantino pilaanete woggara kaartunni badamino quchumu baattote horo dannaati.
27. **"Dagoomitte Yoo Mine"** yaa hasiishshu garinni quchumu olliira uurranno yooaanchimmate bisooti.
28. **"Mancho"** yaa kalaqamu mancho woy seerunni mannimmate qoosso uynoonni bisooti.

3. Koo-teemmate Xawishsha

Konni lallawi giddo mitte kooteemmanni xawinsoonnihu wole koo-teemmano hanqafanno.

4. Jeefishshu Mami-Geeshsha

Kuni lallawi qoqqowu giddo uurritinonna uurritanno quchumma gashshootiranna maazegaajju mini quchumma baalantera loosu aana hosanno.

FOOLIISHSHO LAME

Quchummate Deerranna Hundaanchimma

5. Quchummate Deerra

ሆኖ የከተማ–ገጠር ትስስርን በማፋጠን የሚያገለግል ከተማ ቀመስ አካባቢ ነው።

25. **"የከተማ አስተዳደር ወሰን"** ማለት ሥልጣን በተሰጠው አካል የተካለለ እና በከተማው አስተዳደር ሥር የተጠቃለለ አካባቢ ነው።
26. **"የከተማ ፕላን ወሰን"** ማለት ለአንድ ከተማ በከተማ ፕላን መሠረት ለተወሰነ የፕላን ዘመን በካርታ የተካለለ የከተማው የመሬት አጠቃቀም ወሰን ነው።
27. **"ማኅበራዊ ፍርድ ቤት"** ማለት እንደ አስፈላጊነቱ በከተማ ቀበሌ የሚቋቋም የዳኝነት አካል ነው።
28. **"ሰው"** ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

3. የጾታ አገላለጽ

በዚህ አዋጅ ውስጥ በአንድ ጾታ የተገለጸው ሌላኛውንም ጾታ ያካትታል።

4. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በክልሉ በተቋቋመ እና በሚቋቋሙ ከተማ አስተዳደሮች እና ማዘጋጃ ቤት ከተሞች ሁሉ ተፈፃሚ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

የከተሞች ፈርጅ እና ተጠሪነት

5. የከተሞች ፈርጅ

1. የክልሉ ከተሞች በደረሱበት የእድገት ደረጃ

1. Qoqqowu giddo noo quchumma iillitino lophote deerrinninna fultanno safaraano kaima assatenni aantanno quchummate deerri giddonni mittoho gaamantara dandiitanno:
   a) Regiopolis
   b) Deerra mite
   c) Deerra lame
   d) Deerra sase
   e) Deerra shoole
   f) Deerra onte
2. Regiopolisete quchumi, deerra mittunna deerra lamu quchummara sinu quchumi, quchumu ollii gashshootinna qachu tantano heedhannonsa.
3. Deerra sasu aana noo quchummara quchumu ollii gashshootinna qachu tantano heedhannonsa.
4. Deerra shoolenna deerra ontete quchummara quchumu ollii gashshooti hee'rannonsa.
5. Quchummate ollii gashshooti tantanonna deerru wodhotenni gumulantanno.
6. Wo'munku deerrira heedhanno quchummara daganniha latishshu beeqqooshshe bowirsate qachu, xaawunna daganniti latishshu beeqqooshshi tantano heedhansara dandiitanno. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.
7. Regiopolisete, deerra mittunni kayse deerru ontu geeshsha heedhannoti quchummate olluubba olluu gashshaanchinni massagantannoha ikkanna deerrinsa garinni mootimmate tantano heedhannonsa.

እና በሚወጣዉ መስፈርት ላይ በመመስረት ከሚከተሉት የከተማ ፈርጆች በአንዱ ሊመደብ ይችላል፡-

ሀ) ሬጂዮፖ'ሊስ፣

ለ) ፈርጅ አንድ፣

ሐ) ፈርጅ ሁለት፣

መ) ፈርጅ ሶስት፣

ሠ) ፈርጅ አራት፣

ረ) ፈርጅ አምስት፣

2. **የሬጂዮፖ'ሊስ ከተማ፣ ፈርጅ አንድ እና ፈርጅ ሁለት ከተሞች ክፍለ ከተማ፣ የከተማ ቀበሌ አስተዳደር እና ቀጠና አደረጃጀት ይኖራቸዋል።**

3. **ፈርጅ ሶስት ላይ ያሉ ከተሞች የከተማ ቀበሌ አስተዳደር እና የቀጠና አደረጃጀት ይኖራቸዋል።**

4. **ፈርጅ አራት እና ፈርጅ አምስት ከተሞች የከተማ ቀበሌ አስተዳደር ይኖራቸዋል።**

5. **የከተሞች ቀበሌ አስተዳደር አደረጃጀት እና ደረጃ በደንብ ይወሰናል።**
6. **በሁሉም ፈርጆች በሚገኙ ከተሞች የሕዝብ የልማት ተሳትፎን ለማጎልበት የሠፈር፣ የጣቢያ እና የሕዝብ የልማት ተሳትፎ አደረጃጀቶች ሊኖራቸው ይችላል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።**
7. **በሬጂዮፖ'ሊስ፣ ከፈርጅ አንድ እስከ ፈርጅ አምስት የሚገኙ የከተማ ቀበሌያት በቀበሌ አስተዳዳሪ የሚመሩ ሆነው እንደየደረጃቸው መንግሥታዊ መዋቅር ይኖራቸዋል።**

6. Quchummate Deerra Keennanni Safaraanchi

Quchummate deerrinna keennanni safaraano wodhotenni gumulantanno.

7. Hundaanchimma

Quchummate hundaanchimma biilloonyu hoode deerri aana kaima assitinotanna mittu mittunku quchumma teessaano dagara ikkite:

1. Regiopolise quchumi hundaanchimma qoqqowu mootimmara ikkitanno;
2. Deerra mittunni kayse deerra sasu geeshsha noo quchumma hundaanchimma zoonete gashshootira ikkitanno;
3. Deerra shoolunna deerra ontu quchumma hundaanchimma heedhanno woradi gashshootira ikkitanno.

8. Quchumimmatenni Uurrra

1. Ayee dagoomi teesso qooxeessi quchumimmate afamooshshe afi'ra dandaannohu biiro quchumimmatenni uurrissusiro callaati.
2. Quchumimmate afamooshshe afi'ra dandiinannihu daga biirote shiqishshanno xa'monni woy biiro umise kakkaooshshinni quchumimmate afamooshshe xiinxallo assite uytano gumulonniiti.
3. Biiro ku'laato haadhuhu gedensaanni safaraanchu guutasi buuxxuro gumulo uytanno.
4. Quchumimmate seeru mannimma afi'rate shiqqino xa'mo dawaro afi'ra hoogguro korkaata borrotenni xawinse xa'mo shiqishi

6. የከተሞች ፈርጅ መመዘኛ መስፈርት

የከተሞች ፈርጅ እና መመዘኛ መስፈርቶች በደንብ ይወሰናል።

7. ተጠሪነት

የከተሞች ተጠሪነት በሥልጣን ተዋረድ ደረጃ ላይ የተመሰረተ እና ለየከተማው ነዋሪ ሕዝብ ሆኖ፡-

1. **የሬጂዮፖሊስ ከተማ ተጠሪነቱ ለክልሉ መንግሥት ይሆናል፤**
2. **ከፈርጅ አንድ እስከ ፈርጅ ሶስት ድረስ ያሉ ከተሞች ተጠሪነታቸዉ ለዞን አስተዳደር ይሆናል፤**
3. **የፈርጅ አራት እና ፈርጅ አምስት ከተሞች ተጠሪነታቸው ለሚገኙበት ወረዳ አስተዳደር ይሆናል።**

8. በከተማነት ስለመቋቋም

1. **ማንኛውም ማኅበረሰብ መኖሪያ አካባቢ የከተማነት እውቅና ሊያገኝ የሚችለው ቢሮው በከተማነት ሲያቋቁመው ብቻ ነው።**
2. **የከተማነት እውቅና ማግኘት የሚቻለው ማኅበረሰቡ ለቢሮው በሚያቀርበው ጥያቄ ወይም ቢሮው በራሱ ተነሳሽነት የከተማነት እውቅና በማጥናት በሚሰጠው ውሳኔ ነው።**
3. **ቢሮው ማመልከቻውን ከተቀበለ በኋላ መስፈርቱ መሟላቱን ሲያረጋግጥ ውሳኔ ይሰጣል።**
4. **የከተማነት ሕጋዊ ሰዉነት ለማግኘት የቀረበ ጥያቄ ተቀባይነት ካላገኘ ምክንያቱ**

bisira woy lekkisaanote dawaro aamama noosi.

5. Quchumu afamanno base lamu woradi gashshooti faro aana ikkiro hundanchimma gumullannihu lamunku woradi hundaancho ikkitino zoonete gashshootira ikkanna lame zoonna gashshooti giddo ikkiro hundaanchimma gumullannihu qoqqowu gashshootu amaale minira ikkanno.

9. Seeru Mannimma Afi'ra Lainohunni

Konni lallawi garinni quchumimmate afamishsha uynoonni dagoomi teesso qooxeessi:

1. Umisi seeru mannimma noo biso ikke hakko su'minni woshshamate;
2. Sheemaate eate, jajju anna ikkatenna jajjasi gashshate, qaxxaro shiqishatenna qaxxaro shiqqasira seeru dandoo heedhannosi.

10. Seeru Mannimma Kaysa

1. Quchumunniti seeru mannimma ka"a dandiitannohu quchumimmate safaraano wonshe sufa dandaa hoogasi xiinxallotenni buunxe biirotenni gumulliro ikkanno.
2. Quchumunniti seeru mannimma ka'ara albaanni afantino qoossubbanna gadachubba gashshootu biilloonyinna loosu qeechi ha'rino bisira sa'anno.

11. Quchumu Su'mu Soorro Assa Lainohunni

1. Mittu quchumi su'mi soorro assa dandiinannihu quchumu teessaanonni iillinoonni sumuumme quchumu amaale

በጽሁፍ ተገልጾ ጥያቄዉን ላቀረበ አካል ወይም ለተወካዮቻቸዉ መልሱ መሰጠት አለበት፡፡

5. **የከተማው መገኛ ስፍራ በሁለት ወረዳዎች አስተዳደር ወሰን ላይ ከሆነ ተጠሪነቱ የሚወሰነው ሁለቱም ወረዳዎች ተጠሪ በሆኑለት የዞን አስተዳደር ሲሆን በሁለት ዞኖች አስተዳደር ወሰን ውስጥ ከሆነ ተጠሪነቱ የሚወሰነው በክልል መስተዳድር ምክር ቤት ይሆናል፡፡**

9. የሕግ ሰውነት ስለማግኘት

በዚህ አዋጅ መሰረት የከተማነት እውቅና የተሰጠው የማኅበረሰብ መኖሪያ አካባቢ፡-

1. **የራሱ የሕግ ሰውነት ያለው አካል ሆኖ በዚያ ስም የመጠራት፣**
2. **ውል ለመዋዋል፣ የንብረት ባለቤት ለመሆንና ንብረቱንም ለማስተዳደር፣ ለመክሰስና ለመከሰስ የሕግ ችሎታ ይኖረዋል፡፡**

10. የሕግ ሰውነትን ስለመሠረዝ

1. **የከተማ የሕግ ሰውነት ሊሠረዝ የሚችለው የከተማነት መስፈርቶችን አሟልቶ መቀጠል የተሳነው መሆኑን በጥናት ተረጋግጦ በቢሮ ሲወሰን ይሆናል፡፡**
2. **የከተማው ሕጋዊ ሰውነት ከመሠረዙ በፊት የተገኙ መብቶችና ግዴታዎች የአስተዳደር ሥልጣንና ተግባሩ ወደተላለፈበት አካል ይሸጋገራሉ፡፡**

11. የከተማ ስም ለውጥ ስለማድረግ

1. **የአንድ ከተማ ስም ለውጥ ማድረግ**

mininni, quchumu hundaancho ikkino gashshooti taqqinni woy gashshootu amaale mininni maahoyye afi'rirooti. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.

2. Danna xaaddanno quchumma teessaanote sumuumme garinni xaadde mittu su'minni woshshantara dandiitanno.
3. Konni quwira cinaancho quwa 2 xawinsoonnihu noo gedeenni hee'reenna quchumu su'mu soorro kaajjitannohu gumulo biiroteninna karsamino quchumi hundaancho ikkino gashshootu bisi wonsironna affini gaazeexinni lallawamiro ikkanno.
4. Konni quwira cinaancho quwa 1 nna 2 garinni su'mu soorro assinoonniha ikkiro albiidi su'minni afi'rino qoossubbanna gadachubba haaru su'mi widira sa'anno.

FOOLIISHSHO SASE

Quchummate Biilloonyenna Loosu Qeecha

12. Quchummate Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Qoqqowu quchumma konni lallawinni bande uynoonninsa hajubba aana seera fushshate; seera jeefissisatenna yooaanchimmate biilloonyi noonsa.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 xaphooma woro noo gedeenni heedheenna quchumma konni woroonni tittirotenni worroonni biilloonyinna loosu qeechi hee'rannonsa:
   a) Ajuuja, hexxonna loosu qeecha hattono garimma noonsa jeefishshu hayyo gumultanno; loosu aana hosiissanno;

የሚቻለው በከተማው ነዋሪዎች የተደረሰው ስምምነት በከተማው ምክር ቤት፣ ከተማው ተጠሪ በሆነለት የአስተዳደር እርከን ወይም መስተዳድር ምክር ቤት ተቀባይነት ሲያገኝ ነው። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

2. ኩታ ገጠም የሆኑ ከተሞች በነዋሪዎቻቸው ስምምነት መሰረት ተዋህደው በአንድ ስም ሊጠሩ ይችላሉ።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ የከተሞቹ የስም ለዉጥ የሚጸናው ውሳኔው በቢሮው እና የተዋሄደው ከተማ ተጠሪ በሆነበት አስተዳደር አካል ሲጸድቅ እና በአፍኒ ጋዜጣ ሲታወጅ ይሆናል።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሰረት የስም ለውጥ የተደረገ እንደሆነ በቀድሞ ስም የተገኙ መብቶችና ግዴታዎች ወደ አዲሱ ስም ይሸጋገራሉ።

ምዕራፍ ሦስት

የከተሞች ሥልጣንና ተግባር

12. የከተሞች ሥልጣን እና ተግባራት

1. የክልሉ ከተሞች በዚህ አዋጅ ተለይተው በተሰጣቸው ጉዳዮች ላይ የሕግ አውጪነት፣ የሕግ አስፈጻሚነት እና የዳኝነት ሥልጣን አላቸው።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ከተሞች ከዚህ በታች በዝርዝር የተመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሯቸዋል፡-
   ሀ) ራዕዩን፣ ዓላማውን እና ተግባራቱን እንዲሁም አግባብነት ያላቸውን

b) Gobbanniha, qoqqowu seeranna wolootu hajo la'anonsa bissa fushshitino seera gurchannokki garinni qooxeessu seerubba fushshitanno; hajubbate aana gumulo uytanno; dancha gashshoote kalaqqanno; buuxissanno;

c) Qoqqowu seeri garinni umisi baajeette gashshitanno;

d) Qoqqowu mootimma fushshitanno faynaansete seeri garinni quchumu eote buicho gumultanno; gabbaro, taarifenna owaantete baatooshshe woyyeessitanno; halashshitanno; gamba assitanno; quchumu latishshira hosiissanno; la'annonsa bissa fajjituro liqoo liqiidhanno;

e) Hajo la'annonsa bissa affanno gede assite gobbate giddonna baara widi quchumma ledo rodiimmate xaadooshshe kalaqqanno; konni lallawinna wolootu seerubba garinni sumuumme assitanno;

f) Dagate horora hasiisannota ikkitino quchumu baatto amado aana noo hallanyu jajjira seeru garinni balaxe ikkado kiiso baatatenni dagate horora hossanno gede assitanno;

g) Teessaanote deerra agadhinoha mazzagaajju mininna mootimmate owaante shiqishshanno woy shiqase buuxxanno;

h) Keerunna ammanchishshanno ga'labbo noota dimokiraasete amuraati lopho kaajishshannota hallanyu uurrinshubba; sivike maamarranna dagannihu

የአፈፃጸም ስልቶችን ይወስናል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤

ለ) የሀገሪቱን፣ የክልሉን ሕጎች እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው አካላት ያወጧቸውን ሕጐች የማይቃረኑ አካባቢያዊ ሕጎችን ያወጣል፤ በጉዳዮቹ ላይ ውሳኔ ይሰጣል፤ መልካም አስተዳደር ያሰፍናል፤ ያረጋግጣል፤

ሐ) በክልሉ ሕግ መሰረት የራሱን በጀት ያስተዳድራል፤

መ) የክልሉ መንግሥት በሚያወጣው የፋይናንስ ሕግ መሠረት የከተማውን ገቢ ምንጭ ይወስናል፤ ግብር፣ ታሪፍ እና የአገልግሎት ክፍያ ያሻሽላል፤ ያሰፋል፤ ይሰበስባል፤ ለከተማው ልማት ያውላል፤ አግባብ ያለው አካል ሲፈቅድ ብድር ይበደራል፤

ሠ) አግባብ ያለው አካል እንዲያውቅ በማድረግ ከሀገር ውስጥና ከውጪ ሀገር ከተሞች ጋር እህትማማች ግንኙነት ይፈጥራል፤ በዚህ አዋጅና በሌሎች ሕጎች መሰረት ስምምነት ያደርጋል፤

ረ) ለሕዝብ አገልግሎት አስፈላጊ በሆነ የከተማ ይዞታ ላይ ለሰፈረው የግል ንብረት በሕግ መሰረት በቅድሚያ ተመጣጣኝ ካሳ በመክፈል ለሕዝብ አገልግሎት እንዲውል ያደርጋል፤

ሰ) ለነዋሪው ስታንዳርዱን የጠበቀ ማዘጋጃ ቤታዊ እና መንግሥታዊ አገልግሎት ያቀርባል ወይም መቅረቡን ያረጋግጣል፤

ሸ) ሰላምና አስተማማኝ ፀጥታ የሰፈነበት የዴሞክራሲ ሥርዓት ግንባታን

latishshaamu beeqqooshshi bowiranno gede assitanno;

i) Quchummate sagalete woowenna loosu kalaqo; shiimmammaaddu; manaaddunna mereerima interprayzenna industirete latishshi loossa kaajjitanno gede injo kalaqqanno; hasiissanno kaa'lonna irko assitanno;

j) Qoqqowu pilaanete inistituute ledo halamatenni quchumu pilaane loosu aanano hosiissanno;

k) Quchumu pilaane qixxaawonna loosu aana hosiinsanni gari 30% haanju latishshira, 30% xintu latishshi diriirsaranna 40% ijaarshu bikki wodhi woro hedote giddo worinoha ikkasi buuxxanno; tittirshu wodhotenni gumulamanno;

l) Qinaawino xintu latishshinna pilaanetenni massagantanno gede assitanno; way, caabbichunna silkete shiqishsha injeessitanno;

m) Gashshootunna pilaanete danna baddanno; la'annonsa mootimmate bissa ledo qoqqobbanno; tittirshu wodhoteni gumulamano.

n) Ayee ijaarshi garimma afi'rino seera agarinohanna quchumu; qooxeessunna dagoomu hobbaate hattono biinfille agarino garinni quchumunnita massagaancho pilaane safaraano garinni loosamansa ha'runsitanno; buuxxanno;

o) Qoqqowu mootimma minnate latishshi polise garinni quchumu teessaano minu

የሚያጠናክር የግሉ ሴክተር፣ የሲቪክ ማኅበራት እና የሕዝብ ልማታዊ ተሳትፎ እንዲጎለብት ያደርጋል፤

ቀ) በከተሞች የምግብ ዋስትናና የሥራ ፈጠራ፣ የጥቃቅን፣ አነስተኛና መካከለኛ ኢንተርፕራይዝ እና የኢንዱስትሪ ልማት ሥራዎች እንዲጠናከሩ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፤ አስፈላጊውን እገዛ እና ድጋፍ ያደርጋል፤

በ) ከክልሉ የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩት ጋር በመተባበር የከተማውን ፕላን ተግባራዊ ያደርጋል፤

ተ) የከተማ ፕላን ዝግጅቱና አተገባበሩ 30% ለአረንጓዴ ልማት፣ 30% ለመሠረተ ልማት ዝርጋታ እና 40% ለግንባታ ምጣኔ መርህን ያገናዘበ መሆኑን ያረጋግጣል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

ቸ) በተቀናጀ መሠረተ ልማትና ፕላን እንዲመሩ ያደርጋል፤ የውሃ፣ የመብራት፣ የስልክ አቅርቦትን ያመቻቻል፤

ኀ) የአስተዳደርና የፕላን ወሰን ይለያል፤ ከሚመለከታቸዉ መንግሥታዊ አካላት ጋር ያካልላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

ነ) ማናቸውም ግንባታዎች አግባብነት ያለውን ሕግ የጠበቀ እና የከተማውን፣ የአካባቢውንና ማኅበራዊ ደህንነት እንዲሁም ውበት በጠበቀ መልኩ የከተማውን መሪ ፕላን መስፈርቶች ተከትለው መገንባታቸውን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

latishshi hasatto wonshate wo'naalsha assitanno; minnate latishshi loossa massagganno; loosu aanano hosiissanno;

p) Quchumu baatto latissanno; lattino baatto shiqishshanno; baatto la'anno taje qineessitanno; gashshitanno;

q) Haanja latishsha hala'lishshanno; dagate gangalatu dargubba owaante shiqqanno gede assitanno; du'namaanchunna moolu ishini amadooshshenna hunnanni amuraate diriirsitanno; lolahu dano yaaddo gargartanno;

r) Dubbu kayishsha, bushshunna dubbu saada latishsha labbannore quchummate qooxeessi agarooshshi loossa loossanno; loosu aana hosaseno buuxxanno;

s) Qeeru, ambulaansetenna giirate dano gargarooshshi owaante aamantanno gede assitanno; waammate baychi owaante injeessitanno; shiqishshanno;

t) Teessaanote teesso qarriweelo afi'nannitanna daga addi addi owaante qarrantukkinni afi'dhannota yannilicho loosu amuraate diriirsitanno;

u) Quchumu giddo ha'rinsanniti daddalu loossa mootimmate seerubbanna wodhubba agarino garinni loosamansanna deerransa agadhitino laalchubbanna owaante horonsidhanno dagara shiqansa ha'runsitanno; buuxxanno;

v) Dureeyyete injo kalaqatenni investimente halashshitanno;

w) Quchummate daa"ataano goshooshannori

ኘ) በክልሉ መንግሥት የቤት ልማት ፖሊሲ መሠረት የከተማውን ነዋሪዎች የቤት ልማት ፍላጎት ለማሟላት ጥረት ያደርጋል፤ የቤት ልማት ሥራዎችን ይመራል፤ ይተገብራል፤

አ) የከተማ መሬት ያለማል፤ የለማ መሬት ያቀርባል፤ መሬት ነክ መረጃ ያደራጃል፤ ያስተዳድራል፤

ከ) የአረንጓዴ ልማት ያስፋፋል፤ ለኅብረተሰቡ የመዝናኛ እና መናፈሻ አገልግሎት እንዲቀርብ ያደርጋል፤ የፍሳሽና ደረቅ ቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ሥርዓት ይዘረጋል፤ የጎርፍ አደጋ ሥጋትን ይከላከላል፤

ኸ) የደን ተከላ፣ የአፈር እና የዱር እንስሳት ልማት የመሳሰሉ የከተሞች አካባቢ ጥበቃ ተግባራትን ያከናውናል፤ መከናወናቸውን ያረጋግጣል፤

ወ) የቁራ፣ የአንቡላንስ እና እሳት አደጋ አገልግሎቶች እንዲሰጡ ያደርጋል፤ የዘላቂ ማረፍያ አገልግሎቶችን ያመቻቻል፤ ያቀርባል፤

ዐ)የነዋሪዎች አድራሻ በቀላሉ የሚገኝበትንና ኅብረተሰቡ የተለያዩ አገልግሎቶችን ያለችግር የሚያገኙበትን ዘመናዊ የአሰራር ሥርዓት ይዘረጋል፤

ዘ) በከተማ ውስጥ የሚካሄዱ የንግድ ሥራዎች የመንግሥት ሕጎችንና ደንቦችን በተከተለ አግባብ መከናወናቸውንና ደረጃቸውን የጠበቁ ምርቶችና አገልግሎቶች ለተጠቃሚው ኅብረተሰብ መቅረባቸውን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

tantanamanno gede, xaggetenna budu donna agarantanno gede assitanno;

x) Isilanchimma agarino rosi quchummate hala'lanno gede assitanno;

y) Gargarooshshe kaima assinoha fayyimmate agarooshshi owaante hala'lishshanno; teessaano daga addi addi taraawanno dhibbinni agaramansa buuxxanno;

z) Wedellu mereershubba, ispoortete dargubbanna dagagannita maxaaffate minna hala'litanno gede assitanno;

aa) Quchummate teessaano latishshu beeqqooshshe lossitanno; baxxinohunni wedellunna meentu beeqqooshshenna horaamimma kaajjishshanno; buuxxanno; hattono geerru, bisu xe'ne noonsarinna lossannohu nookki qaaqquulli agarooshshe afi'dhanno gara injeessitanno;.

bb) Quchumunnita seeda yanna mixo, latishshu pirogiraammanna pirojektete qixxaawonna assoote ha'runsitanno;

cc) Quchumunnita hodhishshu owaante yannillicho assitanno; teessaanote hasiissanno owaante aamamase buuxxanno;

dd) Quchumaho hasiisaancho ikkito borreessishshi amuraati diriirinotanna loosu aana hosasi buuxxanno;

ee) Gashshotu amadosi giddo afantanno baato amadooshshe, agarooshshe, horonna xaphooma gashshootu amuraate garumma afidhino goboomunna

ገ) ለባለሀብቶች ምቹ ሁኔታ በመፍጠር ኢንቨስትመንትን ያስፋፋል፤

የ) በከተሞች የቱሪስት መስህቦች እንዲደራጁ፣ ታሪካዊና ባህላዊ ቅርሶች እንዲጠበቁ ያደርጋል፤

ደ) ጥራቱን የጠበቀ ትምህርት በከተማዉ እንዲረጋገጥ እና እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

ጀ) መከላከልን መሰረት ያደረገ የጤና ጥበቃ አገልግሎት ያስፋፋል፤ ነዋሪው ጎብረተሰብ ከተለያዩ ወረርሽኞችና ተላላፊ በሽታዎች መጠበቃቸውን ያረጋግጣል፤

ገ) የወጣቶች ማዕከላት፣ የስፖርት ማዘወተሪያ ስፍራዎችና የሕዝብ ቤተ መጻሕፍት እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

ጠ) የከተማ ነዋሪዎችን ልማታዊ ተሳትፎ ያሳድጋል፤ በተለይም የወጣቶችንና የሴቶችን ተሳትፎ እና ተጠቃሚነት ያጠናክራል፤ ያረጋግጣል እንዲሁም አረጋዊያን፣ አካል ጉዳተኞች እና አሳዳጊ የሌላቸው ህፃናት እንክብካቤ የሚያገኙበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤

ጨ) የከተማውን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ የልማት ፕሮግራሞችንና ፕሮጀክቶች ዝግጅትና ትግበራውን ይከታተላል፤

ጸ) የከተማውን የትራንስፖርት አገልግሎት ያዘምናል፤ ለነዋሪዎች ተገቢውን አገልግሎት መሰጠቱን ያረጋግጣል፤

ጸ) በከተማው የወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ ሥርዓት መዘርጋቱንና መተግበሩን ያረጋግጣል፤

ፀ) በአስተዳደር ወሰኑ ውስጥ የሚገኘውን የመሬት ይዞታን አያያዝ፣ አጠባበቅ

qoqqowu seerubanna stratejubba garinni massaganno;

ff) Woloota hasiissanno loossa loossanno.

3. Mootimmate loosaasine gashshooti seeri garinni loosaasine gashshitanno.
4. Konni quwira cinaancho quwa 2 woroonni tittirroonni assootenna owaantubba lifixa doogonni shiqishate ayee quchumi injiinoha ikke leelliro mootimmate, hallanya sekitere woy dancha fajjo uurinshubba ledo sheemaate e'anno; hattono dagate latishshi beeqqooshshi tantano kalaqanno.
5. Wodho agarsiissanno bissa tantana dandaanno. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.

FOOLIISHSHO SHOOLE

Quchummate Mootimmate Biilloonyi Bissa

13. Quchummate Mootimmate Biilloonyi Bissa

1. Rijiopolise, deerra mittunni kayse deerra sasu quchumma aante noo moottimmate biilloonyi bissa heedhannonsa:
   a) Quchumu amaale mini;
   b) Kantiiwu komite;
   c) Uurrrinshu yoote mine.
2. Deerra shoolunna deerra ontu quchummara aante noo bissa heedhannonsa:
   a) Quchumu ollii amaale mini
   b) Olluu gashshooti amaale mini
   c) Dagoomu yoo mini

አጠቃቀምና አስተዳደር ሥርዓትን አግባብነት ያላቸው ሀገራዊና ክልላዊ ሕጎችንና ስትራቴጂዎችን መሰረት በማድረግ ይመራል፤

ፈ) ሌሎች አግባብነት ያላቸውን ተግባራት ያከናውናል፡፡

3. በመንግሥት ሰራተኞች አስተዳደር ሕግ መሰረት ሰራተኞቹን ያስተዳድራል፡፡
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ሥር የተዘረዘሩትን ተግባራትና አገልግሎቶችን በተቀላጠፈ መንገድ ለማቅረብ ማንኛውም ከተማ አመቺ ሆኖ ሲገኝ ከመንግሥት፣ ከግሉ ሴክተር ወይም ከበጎ ፈቃደኛ ድርጅቶች ጋር ውል ይገባል፤ እንዲሁም የሕዝብ ልማት ተሳትፎ አደረጃጀቶችን ይፈጥራል፡፡
5. ደንብ አስከባሪ አካል ሊያደራጅ ይችላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፡፡

ምዕራፍ አራት

የከተሞች የመንግሥት የሥልጣን አካላት

13. በከተሞች የመንግሥት የሥልጣን አካላት

1. በሬጂዮ ፖሊስ፣ ከፈርጅ አንድ እስከ ፈርጅ ሶስት ከተሞች የሚከተሉት የመንግሥት ሥልጣን አካላት ይኖሩታል፡-
   ሀ) የከተማ ምክር ቤት፤
   ለ) የከንቲባ ኮሚቴ፤
   ሐ) መደበኛ ፍርድ ቤት፡፡
2. በፈርጅ አራትና ፈርጅ አምስት ከተሞች የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል፡-
   ሀ) የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት፤

3. Konni quwi cinaanchu quwi 1 iima woroonnihu noo gedeenni heereenna lallawu quwa 41 garinni quchuma labbano hajubba gashshootu yoo mini hee'ransara dandaanno.

14. Quchumu Amaale Mine

1. Quchumu amaale mini doorshi gobbate doorshi seeri garinni gumulamanno.
2. Qoqqowu jeefisiisaanote amaale mini mittu mittunku quchumi daga batinyenna doorshu mereershubba kaima assatenni quchumu amaale mini miilla batinye gumulanno.
3. Uminsa amaale mini noonsa quchumma giddo Sidaamu daga teessaano kiiro shiima ikkite leelturo qoqqowu mootimma amaalete mini Sidaamu daga teessaano wole daga ledo heewisiise quchumu amaale mini giddo 51% agarantannonsa gede assanno; tini woro olluu amaale minirano loosanno.
4. Uminsa amaale mini noonsa quchumu gashshooti giddo quchumu ledo danna xaaddanno baadiyyete olluubba quchumu amaale mini giddo 20% barcimi agaramannonsa.
5. Quchumu ledo danna xaaddanno baadiyyete woradda riqiwamaanonnino dooramaanote mereerinni olluu amaale mine riqiwantanno.
6. Quchumu amaale mini doorshira heewisamate shiqanno manchi gobboomu doorshu seeri safaraasine wonshannohanna qoqqowu loosu afoo dandaannoha ikka noosi.

ለ) የቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት፤

ሐ) ማኅበራዊ ፍርድ ቤት፡፡

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ከተሞች በአዋጁ አንቀጽ 41 መሠረት የከተማ ነክ ጉዳዮች አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ሊኖራቸው ይችላል፡፡

14. ስለከተማ ምክር ቤት

1. የከተማ ምክር ቤት ምርጫ በብሔራዊ የምርጫ ሕግ መሠረት ይከናወናል፡፡
2. የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት የየከተማውን የሕዝብ ብዛትና የምርጫ ጣቢያዎችን መሠረት በማድረግ የከተማ ምክር ቤቱን አባላት ብዛት ይወስናል፡፡
3. የራሳቸዉ ምክር ቤት ባላቸዉ ከተሞች ውስጥ የሲዳማ ብሔር ነዋሪዎች ቁጥር አነስተኛ ሆኖ ከተገኘ የክልሉ መንግሥት ምክር ቤት የሲዳማ ብሔር ነዋሪዎችን ብዛት ከሌላ ብሔረሰብ ብዛት ጋር በማነጻጸር ከከተማዉ ምክር ቤት መቀመጫ ውስጥ 51% እንዲጠበቅላቸው ያደርጋል፤ ይህ ድንጋጌ በቀበሌ ደረጃ ላለ ምክር ቤትም ተፈጻሚነት ይኖረዋል፤
4. የራሳቸው ምክር ቤት ባላቸው ከተሞች ከተማውን ለሚያዋስኑ የገጠር ቀበሌዎች በከተማው ምክር ቤት ውስጥ 20% መቀመጫ ይጠበቅላቸዋል፤
5. ከተማውን የሚያዋስኑ የገጠር አጎራባች ወረዳ ተወካዮችም ከተመራጮቹ መካከል በቀበሌ ምክር ቤት ይወከላሉ፡፡
6. ለከተማ ምክር ቤት ምርጫ ለመወዳደር የሚቀርብ ሰዉ የብሔራዊ የምርጫ ሕግ መስፈርቶችን የሚያሟላና የክልሉን የስራ

15. Quchumu Amaale Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Konni lallawi quwi 12 garinni quchumaho uynoonni billoonyinna loosu qeechi loosu aana hosanno gede assate biilloonyunna yawo hee'dhanosi.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 kullooniti xaphooma woro noo gedeenni hedheenna quchumu amaale minira konni woroonni noo biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi:
   a) Bayriidi seerinni qoqqowu amaale minira uynoonni biilloonyi noo gedeenni hee'reenna Federaaletenna qoqqowoho fultino seerubbanni hanqafantinokki woy balaxxe fulitino seerubba jeefisate hasiissanno quchumma labbanno hajubba aana wodho woy biddissa fushshanno;
   b) Konni lallawnni bande uynoonni hajubba aana eo gamba assate hayyo gumulanno; gamba yaase buuxanno; hasiissanno taashsho assanno;
   c) Quchumu baatto seeru garinni galase buuxanno;
   d) Quchumu kantiiwa amaalete mini miillanni woy qeeltino poletiku paarte giddonni biiloonsanno;
   e) Kantiiwu shiqisheenna quchumu layinki kantiiwanna kantiiwu komite miilla biiloonsanno;
   f) Hasiishshansa amannoonnire uurrrinshu woy yannate geeshshi komite uurrrisanno; komittanniha loosu garano gumulanno;
   g) Konni lallawira uynoonni biilloonyi

ቋንቋ የሚችል መሆን አለበት፡፡

15. የከተማ ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባራት

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 መሰረት ለከተማው የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ እንዲውሉ ለማድረግ ሥልጣንና ኃላፊነት ይኖረዋል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተዉ አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማው ምክር ቤት ከዚህ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-
   ሀ) በሕገ-መንግሥቱ ለክልሉ ምክር ቤት የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በፌደራልና በክልል በወጡ ሕጎች ባልተሸፈኑ ወይም አስቀድሞ የወጡ ሕጎችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ከተማ ነክ ጉዳዮች ላይ ደንብ ወይም መመሪያ ያወጣል፤
   ለ) በዚህ አዋጅ ተለይተው በተሰጡ ጉዳዮች ላይ የገቢ ማሰባሰቢያ ዘዴዎችን ይወስናል፤ መሰብሰቡን ያረጋግጣል፤ አስፈላጊ ማስተካከያ ያደርጋል፤
   ሐ) የከተማው መሬት በሕግ መሠረት መተዳደሩን ያረጋግጣል፤
   መ) የከተማውን ከንቲባ ከምክር ቤቱ አባላት ወይንም ከአሸናፊ የፖለቲካ ፓርቲ መካከል ይሾማል፤
   ሠ) በከንቲባው አቅራቢነት የከተማውን ምክትል ከንቲባና የከንቲባ ኮሚቴ አባላት ይሾማል፣
   ረ) አስፈላጊነታቸው የታመነባቸውን ቋሚ ወይም ጊዜያዊ ኮሚቴዎች ያቋቁማል፤

garinni quchumu tantanonna gara kaajjishanno; kantiiwu shiqishanno hedo garinni loosu sooreeyye biiloonsa kaajjishanno;

h) Quchumu diru loosu mixonna baajete gumulanno, garunni loosu loosu aana hosaseno buuxanno;

i) Loosu massagaano keenantannota diru loosu jeefo bikkaanchonna timo wonsanno; Jeefishsha ha'rusanno; keenanno;

j) Gobbaaydi odiiterenni shallago qorqorsiisanno; odiitere shiqishshanno rippoorte kaiminni hasiissanno qaafo adhinanni gede assanno; Jeefishshano ha'runsanno.

k) Quchumu amaale mini miillara akatoommete wodho fushshanno; jeefisamaseno ha'runsanno; buuxanno;

l) Amaalete minira shiqqanno rippoorte aana hasaawe wonsanno;

m) Quchumaho qixxaabbino quchumu pilaane wonsanno; Jeefishshanoloosu ha'runsanno;

n) Kantiiwanna kantiiwu komite miilla hasiisiro xa'mote woshshanno.

16. Quchumu Amaale Mini Hundaanchimmanna Loosu Amanyoote

1. Quchumu amaale mini hundaanchimma doortinosi dagara ikkitanno.
2. Konni quwira cinaancho quwi 1 aana worroonnihu noo gedeenni hee'reenna polisubba; istrateejubbanna seerubbate

የኮሚቴዎችን የሥራ ሁኔታ ይወስናል፤

ሰ)በዚህ አዋጅ በተሰጠው ሥልጣን መሰረት የከተማውን አደረጃጀትና አወቃቀር ያጸድቃል፤ ከንቲባው በሚያቀርበው ሀሣብ መሠረት የሥራ ኃላፊዎችን ሹመት ያጸድቃል፤

ሸ) የከተማውን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያፀድቃል፤ በአግባቡ በሥራ መተርጎማቸውንም ያረጋግጣል፤

ቀ)ሥራ አመራሩ የሚመዘንበትን ዓመታዊ የሥራ አፈፃፀም መለኪያና ግቦች ያጸድቃል፤ አፈፃፀምን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤

በ)በውጭ ኦዲተር ሂሳቡን ያስመረምራል፤ ከኦዲተር በሚቀርበው ሪፖርት መነሻ ተገቢው እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል፤ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤

ተ) ለከተማው ምክር ቤት አባላት የሥነ ምግባር ደንብ ያወጣል፤ ተፈፃሚነቱን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

ቸ) ለምክር ቤቱ በሚቀርቡ ሪፖርቶች ላይ ተወያይቶ ያፀድቃል፤

ኀ) ለከተማው የተዘጋጁ የከተማ ፕላኖችን ያጸድቃል፤ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤

ነ) ከንቲባውንና የከንቲባ ኮሚቴ አባላትን አስፈላጊ ሲሆን ለጥያቄ ይጠራል፡፡

16. የከተማ ምክር ቤት ተጠሪነትና የአሠራር ሥነ ሥርዓት

1. የከተማ ምክር ቤት ተጠሪነት ለመረጠው ሕዝብ ይሆናል፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ አንደተጠበቀ ሆኖ ፖሊሲዎችን፣

jeefishsha, eo gamba assanna woxu horoonsha lainohunni hundaanchimma doortinosi dagaranna qoqqowu mootimmara ikkitanno.

3. Amaalete miniti loosu yanna onte diro ikkite uurrinshunna wiinamu songo heedhannosi; Uurrinshu songo rijiopolisete quchumira shoolki shoolki aganira hadhanno; wole quchummara sasu sasu aganinni hadhanno.
4. Ayee amalete mini gambooshshira xaphooma miillanni lamunni sayikki anga aleenni ikkitannori leelturo songo wo'ma ikkitanno.
5. Ayee amaalete mini gambooshshira gumulo sa''a dandiitannohu gambooshshu aana leeltino miillanni bocu aleenni irkissurooti.

17. Quchumu Amaale Mini Billaalla

1. Quchumu daga hajote aana balaxxe amaalante gumultukkinni ayee quchumi amaale mini billaallara didandaanno.
2. Konni quwira cinaancho quwa 1 aana worroonnihu hee'rirono qoqqowu jeefisiisaanote amaale mini teessaano daga horo gawajjannori woy bayriidi seeri amanyoote danote aana tugannoti jawa huno loosamase buuxiro quchumu amaale mine yannate geeshsha loosunni kie keeshshiishatenna hajo buuxate biilloonyi hee'rannosi. Kuni ikkanno woyte looso massagganno yannate geeshshi gashshooti somamanno.

ስትራቴጂዎችንና የሕጎችን አፈፃፀም፣ የገቢ አሰባሰብና የገንዘብ አጠቃቀምን በሚመለከት ተጠሪነቱ ለመረጠው ሕዝብና ለክልሉ መንግሥት ይሆናል።

3. የምክር ቤቱ የስራ ዘመን አምስት ዓመት ሆኖ መደበኛና አስቸኳይ ጉባኤ ይኖረዋል፤ መደበኛ ጉባኤ በሬጂዮፖሊስ ከተሞች በየአራት ወሩ ይካሄዳል፤ በሌሎች ከተሞች በየሶስት ወሩ ይካሄዳል።
4. በማናቸውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ከጠቅላላ አባላቱ ከሁለት ሦስተኛ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ-ጉባዔ ይሆናል።
5. በማናቸውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በስብሰባው ላይ ከተገኙት አባላት ከግማሽ በላይ ሲደግፉት ነው።

17. ስለ ከተማ ምክር ቤት መበተን

1. የከተማ ነዋሪ ሕዝብ አስቀድሞ በጉዳዩ ላይ ሳይመክርበትና ሳይወስን የትኛውንም የከተማ ምክር ቤት መበተን አይቻልም።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ስር የተደነገገው ቢኖርም የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት የነዋሪውን ሕዝብ ጥቅም የሚነዳ ወይም ሕገ-መንግሥታዊ ሥርዓቱን አደጋ ላይ የሚጥል ከባድ ጥፋት መፈጸሙን ሲረዳ የከተማውን ምክር ቤት ለጊዜው ከሥራ አግዶ የማቆየትና ጉዳዩን የማጣራት ሥልጣን ይኖረዋል፤ ይህ በሚሆንበት አጋጣሚ ሥራውን የሚመራ ጊዜያዊ አስተዳደር ይሰይማል።

18. Yannate Geeshshi Quchumu Amaalaancho Amaale Mini Tantano

1. Ayee quchumino deerra sase sa”ano gede gumulliro dagate doorshini quchumu amaale mini uurra geeshsha qoqqowoho, woradaho, olluubate quchumunni doorantinori amaalete mini miilla hattono quchumuni uurritinorinna loosinsa akati quchumu loosi ledo lowontanni xaadisannonsa uurrinshubba loosu sooreeyyenna dagate tantano riqiwamaanonna egennantino mannooti miilla ikkitino yannate geshshi quchumu amaale mini massaganno gede assa dandiinanni. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.
2. Haarote deerra sasu widira lophanno gede gumullooni quchumi yannate geeshshi kantiiwa quchumu yannate geeshshi amaale mininni biiloonsinanni.
3. Yannate geeshshi quchumu amaalaano amaale mini konni lallawi quwa 15 cinaancho quwa 2 (1-14) geeshsha xawinsoonni biilloonyinna loosu qeecha loosu aana hosiisate gobbaanni haaro seerubba fushsha, noo seerubba loosu aana hossannokki gede assa woy woyyeessa didandaanno.
4. Qoqqowu jeefisiisaanote amaale mini deerra sasu quchumu gashshooti deerri widira sa’’anno gede gumulloonisi quchumi yannate geeshshi quchumu kantiibu komite heedhannosi.
5. Yannate geeshshi quchumu gashshooti kantiibi komite miilla moottimma kantiibu

18. ጊዜያዊ የከተማ አማካሪ ምክር ቤት አወቃቀር

1. ማንኛውም ከተማ ወደ ፊርጅ ሶስት ደረጃ እንዲሸጋገር ሲወሰን በሕዝብ ምርጫ የከተማ ምክር ቤት እስኪቋቋም ድረስ የክልል፣ ለወረዳ፣ ለቀበሌ ከከተማው ከተመረጡት የምክር ቤት አባላት እንዲሁም በከተማው የተቋቋሙና የሥራ ባህርያቸው ከከተሞች ሥራ ጋር የበለጠ የሚያገናኛቸው ተቋማት የሥራ ኃላፊዎች እና የሕዝብ አደረጃጀቶች ተወካዮችና ታዋቂ ግለሰቦች አባል የሆኑበት ጊዜያዊ የከተማ ምክር ቤት እንዲመራ ሊደረግ ይችላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፡፡
2. አዲስ ወደ ፊርጅ ሶስት ደረጃ እንዲያድግ የተወሰነለት ከተማ ጊዜያዊ ከንቲባ በከተማው ጊዜያዊ ምክር ቤት ይሾማል፡፡
3. ጊዜያዊ የከተማ አማካሪ ምክር ቤት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 15 ንኡስ አንቀጽ 2 (1-14) የተደነገገውን ሥልጣንና ተግባር ከመተግበር በስተቀር አዲስ ሕጎችን ማውጣት፣ ነባር ሕጎችን መሻር ወይም ማሻሻል አይችልም፡፡
4. በክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ወደ ፊርጅ ሶስት የከተማ አስተዳደር ደረጃ እንዲሸጋገር የተወሰነለት ከተማ ጊዜያዊ የከተማ ከንቲባ ኮሚቴ ይኖረዋል፡፡
5. ጊዜያዊ የከተማ አስተዳደር ከንቲባ ኮሚቴ አባላት ሹመት በከንቲባው አቅራቢነት በከተማው ጊዜያዊ ምክር ቤት ይጸድቃል፡፡
6. በከተማው የተቋቋሙና የሥራ ባህርያቸው ከከተሞች ሥራ ጋር የበለጠ የሚያገናኛቸው ተቋማት የሥራ ኃላፊዎች የከተማ ከንቲባ ኮሚቴ አባላት ይሆናሉ፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፡፡

shiqisheenna quchumu yannate geeshshi amaale mini wonsanno.

6. Quchumaho uurritinorinna loosu akatinsa quchumu loosi ledo roore xaadisannonsa uurrinshubba loosu sooreeyye quchumu kantiibi komite miilla ikitanno; Tittirshu wodhotenni gumulamanno.
7. Yannate geeshshi kantiibu komite biilloonyinna loosu qeechi konni lallawi quwa 21 cinaancho quwa 4 kiiro (2) kayse (9) geeshsha xawinsoonniha ikkanno.
8. Yannate geeshshi kantiibu biilloonyinna loosu qeecha lainohunni konni lallawi quwa 21 cinaancho quwa 1 kiiro (2) kayse kiiro (13) geeshsha hattono konni lallawi quwa 12 cinaancho quwa 2/1/nna (3) kayse /31/ geeshshanna cinaancho quwa 3,4, nna 5 aana leellanno looso loosanno.
9. Konni lallawira kantiiwu komiteranna kantiiwaho xawinsoonni hundaanchimma hasiisanno garinni yannate geeshshi kantiiwi komiteranna yannate geeshshi kanitiiwira loosu aana hossannota ikkitanno.
10. Yannate geeshshi amaalaancho amaale mini songaafich, layinki songaaficho somama; hundaanchimma, biiloonyinna loosu qeechi konni lallawi quwi 19 xawinsoonni garinni ikkanno.

19. Quchumu Amaale Mini Songaafichanna Layinki Songaaficha Somama, Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Amaalete mini songaafichinna layinki songaafichi qeeltino poletiku paarte miillanni

7. የጊዜያዊ ከንቲባ ኮሚቴው ሥልጣንና ተግባር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 4 ከቁጥር (2) እስከ ቁጥር (9) የተመለከተው ይሆናል፡፡

8. የጊዜያዊ ከንቲባ ሥልጣንና ተግባር በሚመለከት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 1 ከ(2) እስከ (13) እንዲሁም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 ንኡስ አንቀጽ 2 (1)፣ ከ(3) እስከ (31) እና ንኡስ አንቀጽ 3፣ 4 እና 5 የተመለከቱትን ተግባራት ያከናውናል፡፡

9. በዚህ አዋጅ ለከንቲባ ኮሚቴ እና ለከንቲባ የተደነገገው ተጠሪነት እንደአግባብነቱ ለጊዜያዊ ከንቲባ ኮሚቴ እና ለጊዜያዊ ከንቲባው ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

10. የጊዜያዊ አማካሪ ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ፣ ምክትል አፈ-ጉባኤ አሰያየም፣ ተጠሪነት ሥልጣንና ተግባር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 19 በተመለከተው አግባብ ይሆናል፡፡

19. የከተማ ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ እና ምክትል አፈጉባኤ አሰያየም፣ ስልጣንና ተግባር

1. **የምክር ቤቱ አፈ ጉባኤ እና ምክትል አፈ ጉባኤ ከአሸናፊ የፖለቲካ ፓርቲ አባላት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል የሚመረጥ ሆኖ ተጠሪነቱም ለምክር ቤቱ ይሆናል፡፡**
2. **የምክር ቤቱ አፈጉባኤ እና ምክትል አፈጉባኤ የሥራ ዘመን የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡**
3. **የከተማ ምክር ቤት አፈ-ጉባዔ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-**
   - **ሀ) የምክር ቤቱን የመወያያ አጀንዳዎችን ያዘጋጃል፤ ስብሰባዎችን ይመራል፤**
   - **ለ) ምክር ቤቱ እንደ አስፈላጊነቱ በቋሚና**

amaalete mini miilla mereerinni doorranniha ikke hundaanchimmano amaalete minira ikkitanno.

2. Amaalete mini songaafichinna layinki songaafichi loosu yanna amaalete mini loosu yanna ikkitanno.
3. Amaalete mini songaafichira aane noo biilloonyenna loosu qeechi hee'rannosi:
   a) Amaalete mini hasawu ajenda qixxeessanno; songo massaganno;
   b) Amaalete mini hasiishshu garinni uurrinshunna yannate geeshshi komite tantanantanno hayyo kalaqanno; mixi'ranno; loosu aana hosase ha'runsanno;
   c) Uurrinshunna yannate geeshshi komitenni shiqqanno rippoorte keene gumulote hedo amaalete minira shiqishanno; gumulsiisanno;
   d) Miillate aana adhinannita disipiliinete qaafo jeefisiisanno;.
   e) Amaalete mini miillata dhuka bowirsate loosi mixo qixxeessanno; hajo la'annonsa jeefisiisaano ledo qinaawe jeefisiisanno;.
   f) Amaalete mini gumulo yannatenni hajo la'annonsa loosu bissara iillitanno gede assanno; loosu aana hosansa ha'runsanno;
   g) Sayikki bisi ledo assinanni xaadira amaalete mine riqiwanno;
   h) Amaalete mininni uynanni woloota loossa loosanno.
4. Amaalete mini layinki songaafichi biilloonyenna loosu qeecha፡

በጊዜያዊ ኮሚቴ የሚደራጅበትን ስልት ይነድፋል፤ ያቅዳል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤

ሐ) በቋሚና በጊዜያዊ ኮሚቴ የሚቀርቡ ሪፖርቶችን ገምግሞ የውሳኔ ሃሳብ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ያስወስናል፤

መ) በአባላት ላይ የሚወሰደውን የዲሲፕሊን እርምጃዎች ያስፈጽማል፤

ሠ) የምክር ቤቱን አባላት የአቅም ግንባታ ሥራ ዕቅድ ያዘጋጃል፤ ከሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላት ጋር በመቀናጀት ያስፈጽማል፤

ረ) የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በወቅቱ ለሚመለከታቸው ክፍሎች እንዲተላለፉ ያደርጋል፤ ተፈጻሚነታቸውን ይከታተላል፤

ሰ) ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረግ ግንኙነት ምክር ቤቱን ይወክላል፤

ሸ) በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

4. የከተማው ምክር ቤት ምክትል አፈ ጉባኤ ሥልጣንና ተግባራት፡-
   ሀ) ዋና አፈ ጉባኤ በሌለበት ተክቶት ይሰራል፤
   ለ) በዋናው አፈ ጉባኤ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

20. የከንቲባ አሰያየም፣ ተጠሪነትና የሥራ ዘመን

1. አሰያየም
   ሀ) ከንቲባው ከምክር ቤቱ አባላት ወይንም ከአባላት ውጭ በአሸናፊ የፖለቲካ

a) Qaru songaafichi nookkiwa riqiwe loosanno;

b) Qaru songaafichinni bande uynannisi woloota loossa loosanno.

20. **Kantiiwu Somama; Hundaanchimmanna Loosu Yanna**

1. Somama

a) Kantiiwu amaalete mini miilla mereerinni woy miilate gobbaanni qeeltino poletiku paarte woy paartuwa shiqisheenna amaalete mininni mootoonisinanniha ikkanno.

b) Kantiiwu quchuma massagate hasiissannosi rosu qixxaawo, loosu massago ikkadimmanna egenno hattono dagoomittete halamme, danchu laooshshinna akatoomme noosihu mooru laooshshinna loosinni co'icha ikka hasiissannosi.

2. Hundaanchimma

Kantiibu hundaanchimma quchumu amaale minira ikke rejiopolisete quchumi prezidantete, deerra mittetennni kayse sasete geeshsha noo quchumma heedhanno zoone gashshootiranna tekinikaawe hajo la'annonsa biirora ikkanno.

3. Loosu Yanna

1. Kantiibunniti loosu yanna amaalete mini loosu yanna ikkitanno.
2. Konni quwi cinaancho quwa 1 aana worroonnihu noo gedeenni hee'reenna quchumu kantiibi babbaxxino korkaatinni

ፓርቲ ወይም ፓርቲዎች አቅራቢት በምክር ቤቱ የሚሾም ይሆናል፤

ለ) ከንቲባው ከተማውን ለመምራት የሚያስፈልገው የትምህርት ዝግጅት፣ የሥራ አመራር ብቃትና ክህሎት እንዲሁም ሕዝባዊ ወገንተኝነት፣ መልካም አመለካከትና ሥነምግባር ያለው፣ ከሌብነት አመለካከትና ተግባር የፀዳ ሊሆን ይገባል።

2. ተጠሪነት

የከንቲባው ተጠሪነት ለከተማው ምክር ቤት ሆኖ የሬጂዮፖሊስ ከተማ ለርዕሠ መስተዳድር፣ ከፈርጅ አንድ እስከ ፈርጅ ሶስት ድርስ ባሉት ከተሞቹ ለሚገኙበት የዞን አሰተዳደር እና በቴክኒካዊ ጉዳዮች ለሚመለከታቸዉ ቢሮዎች ይሆናል።

3. የሥራ ዘመን

ሀ) የከንቲባ የሥራ ዘመን የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ይሆናል።

ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተመዉ እንደተጠበቀ ሆኖ ከንቲባዉ በተለያዩ ምክንያቶች ከኃላፊነት ሲነሳ የሥራ ዘመኑ ቀድሞ ያበቃል።

21. የከንቲባው፣ የምክትል ከንቲባውና የከንቲባ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

1. የከንቲባው ሥልጣንና ተግባር

ሀ) ከንቲባው በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 12 የከተሞች ሥልጣንና ተግባራት ተብለው ተዘረዘሩ ሥራዎች በበላይነት

yawote aaninni kairo loosu yannasi balaxxe goofanno.

21. Kantiibu, Layinki Kantiibinna Kantiibu Komite Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Kantiibu biilloonyenna loosu qeecha:

a) Kantiibu konni lallawi quwa 12 garinni quchummate biilloonyenna loosu qeecha yine tittirroonni loossa roorrimmatenni massaganno;

b) Konni cinaanchu quwi fidale (a) worroonnihu no gedeenni heereenna quchumu gashshooti qara loosu gumulaasinchonna quchumu gashshooti amaale mini gamba-assancho ikke owaatanno;

c) Layinki kantiiwanna kantiiwu komite quchumu amaale minira shiqishe biiloonsiisanno;

d) Quchuma hanqaffanno loossa lainohunni haaro hedo kalaqe amaalete minira shiqishanno; wonsiniro loosu aana hosase buuxanno;

e) Hobbaatete, seera jeefisiisatenna wiinamu yanna hajubbano lede mootimmate loossa roorrimmatenni massaganno;

f) Kantiibu komite biiloonsa lainohunni amaalete minira shiqishe wonsiisanno; uurrisanno; jeefishshano ha'runsanno; layinki kantiibano biiloonsanno;

g) Loosu massago; jeefishshunna ogimmate ikkadimma kaiminni mazagaajju mini

ይመራል፤

ለ) በዚህ ንኡስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሀ) ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማው አስተዳደር ዋና ሥራ አስፈፃሚ እና የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት ሰብሳቢ ሆኖ ያገለግላል፤

ሐ) ምክትል ከንቲባ እና የከንቲባ ኮሚቴ አባላትን ለምክር ቤት በማቅረብ ያሾማል፤

መ) ከተማ አቀፍ ሥራዎችን በሚመለከት አዳዲስ ሃሳቦችን እያመነጨ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን ያረጋግጣል፤

ሠ)የደህንነት፣ ሕግ ማስፈፀም እና የአስቸኳይ ጊዜ ጉዳዮችን ጭምር የመንግሥት ሥራዎችን በኃላፊነት ይመራል፤

ረ) የከንቲባ ኮሚቴን ሹመት ለምክር ቤቱ በማቅረብ ያስፀድቃል፤ ያቋቁማል፤ ሥራ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤ ምክትል ከንቲባውንም ያሾማል፤

ሰ) በሥራ አመራር፣ በአፈፃፀም እና በሙያዊ ብቃት መሠረት የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ በመመልመል ለምክር ቤቱ አቅርቦ ሹመቱን ያስጸድቃል፤

ሸ)የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች መቅረባቸውን ያረጋግጣል፤ ሕዝቡም ተገቢውን አገልግሎት በተገቢው ሁኔታ ማግኘቱን ይከታተላል፤

ቀ) ከተማው ከሌሎች አካላት ጋር የሚያደርጋቸውን ግንኙነቶች በተመለከተ ከተማውን ይወክላል፤ ውል ይዋዋላል፤

owaante loosu ha'risaancho filatenni amaalete minira shiqishe biiloonsa wonsiisanno;

h) Mazzegaajju mini owaantubba shiqqinota buuxanno; dagano hasiissanno owaante garunni afi'ransa ha'runsanno;

i) Quchumu wole bissa ledo assanno xaadooshshubbara quchuma riqiwanno; sheemaate eanno.

j) Quchumu baajeette qixxeessanno; wonsiisanno; wonsinoonni baajeette loosu aanna hosase ha'runsanno;

k) La'annonsa bissa ledo amaalamatenni quchumu loosu pirograame, bajeette, faynaansete jeefishshinna woloota togoo hajubba rippoorte shiqqannota dagate bare qixxeessanno;

l) Mixo keenantanno bikkaanchi maanuale qixxeesanno; wonsiniro loosu aana hosiisanno;

m) Amaalete mininni uynannita wole labbanno loossa loosanno.

2. Layinki Kantiiba

Deerra sasu geeshsha noo quchummara mittu layinki kantiiwi hee'rannoha ikkanna aane noo biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi:

a) Kantiibu hee'ranokki yannara iso riqiwe loosanno;

b) Hundaanchimmasi quchumu kantiibira ikkitanno;

c) Mittu loosu handaarira sooreessa ikkanno;

በ) የከተማውን ረቂቅ በጀት ያዘጋጃል፤ ያስጸድቃል፤ የጸደቀውን በጀት አፈፃፀም ይከታተላል፤

ተ) አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመመካከር የከተማው የሥራ ኘሮግራም፣ የበጀት፣ የፋይናንስ አፈፃፀም እና ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮች ሪፖርት የሚቀርቡበትን የሕዝብ መድረክ ያዘጋጃል፤

ቸ) እቅዶች የሚገመገሙበትን መመዘኛ ማኑዋል ያዘጋጃል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

ኀ) በምክር ቤቱ የሚሰጡ ሌሎች መሠል ተግባራትን ያከናውናል።

2. ምክትል ከንቲባ

እስከ ፊርጅ ሶስት ድረስ ባሉት ከተሞች አንድ ምክትል ከንቲባ የሚኖር ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ) ከንቲባዉ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶት ይሠራል፤

ለ) ተጠሪነቱ ለከተማው ከንቲባ ይሆናል፤

ሐ) የአንድ ሴክተር ኃላፊ ይሆናል፤

መ)በከንቲባዉ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል::

3. የከንቲባ ኮሚቴ አሰያየም

ሀ) ከምክር ቤት ወይም ከምክር ቤት አባላት ውጪ መሰየም ይቻላል፤

ለ) ከንቲባዉ በሚያቀርበዉ ዕጩዎች ዝርዝር መነሻነት በምክር ቤት ይወሰናል፤

d) Kantiibunni uynanni wole loossa loosanno.

3. Kantiibu komite soma Lainohunni

a) Amaalete mini miillanni woy amaalete mini miilla gobbaanni soma dandiinanni;

b) Kantiibu shiqishanno dooramaano tittirshi kaiminni amaalete mine gumullanni;

c) Komitete miilla batinye quchumu eote dhukanna loosu hala'linye hedote giddo eessatenni gumullanniha ikkanno; tittirshu wodhotenni gumulamanno.

4. Kantiibu komite biilloonyenna loosu qeecha

a) Quchumu amaale minira gumulote shiqqanno quchumu deerri wodhonna gumulote hedubba kalaqatenninna qineessatenni hattono gumulsiisatenni loossanno;

b) Quchumunniha diru loosu mixonna baajeette qixxeessatenninna jeefishshase ha'runsitanni kantiiba irkissanno;

c) Quchumu gashshooti giddo ha'rinsanniha mashalaqqete soorri'ranna loosu xaadooshshi kaajjanno gede irko uytanno; ha'runsitanno;

d) Mitteenni tidhama hasiissanno loosu massago qarrubba buuxatenninna tiratenni hattono loosu jeefishsha keenate widoonni beeqqitanno;

e) Quchumaho dancha latishshu gashshoote iillishate widoonni teessaano daga

ሐ) የኮሚቴ አባላት ብዛት የከተማውን ገቢ አቅም እና የሥራ ስፋት ግምት ውስጥ በማስገባት የሚወሰን ይሆናል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

4. የከንቲባ ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባራት

ሀ) ለከተማው ምክር ቤት ለውሳኔ የሚቀርቡትን ከተማ አቀፍ ደንቦችና የውሳኔ ሀሳቦች በማመንጨት እና በመቀመር እንዲሁም በማስፈጸም ይሠራል።

ለ) የከተማውን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት በማዘጋጀት እና አፈፃፀሙን በመከታተል ከንቲባውን ይደግፋል።

ሐ)በከተማ አስተዳደር ውስጥ የሚካሄደውን የመረጃ ልውውጥ እና የሥራ ግንኙነት እንዲጠናከር ድጋፍ ይሰጣል። ይከታተላል።

መ) በጋራ ሊፈቱ የሚገባቸውን የሥራ አመራር ችግሮች በመመርመር እና በመፍታት እንዲሁም የሥራ አፈፃፀምን በመገምገም ረገድ ይሳተፋል።

ሠ) በከተማው መልካም ልማታዊ አስተዳደርን ከማስፈን አንፃር የነዋሪውን ሕዝብ ችግሮች ይለያል። ምላሽ እንዲያገኙ ያደርጋል። አፈፃፀማቸውን ይከታተላል።

ረ) ለነዋሪው ሕዝብ ማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎቶች በአግባቡ መቅረባቸውን ይከታተላል። ይቆጣጠራል። እንዲቀርብም ያደርጋል።

ሰ) የመንግሥትን ፖሊሲ ከማስፈፀምና የነዋሪውን ኅብረተሰብ ፍላጎት

qarrubba baddanno; dawaro afidhanno gede assitanno; loosu aana hosaseno ha'runsitanno;

f) Teessaano dagara mazzagaajju owaantubba ragunni shiqase ha'runsitanno; qorqortanno; shiqqanno gedeno assitanno;

g) Mootimmate polise jeefisiisatenna teessaano daga hasatto wonshate widoonni quchumunnita jeefisiisate dhuka kaajjisha dandiinanni ikkito haaro hedubba kalaqanno; xiinxallo assinanni gede assitanno; wonsiniro loosu aana hosase ha'runsitanno; irkissanno;

h) Mittu mittunku kantiibu komite miilira mittu woy hakkuy aleenni loosu handaari looso jeefisiisate qeechi hee'rasira dandaanno;

i) Maazagaajju mini woroonni noo uurinshubba loosu sooreeyyera ikkadimma buuxatenni gaamoshshe uytanno;

j) Kantiibu komite loosu yanna amaalete mini loosu yanna ikkitanno.

22. Mazagaajju Mini Owaantubbana Quchumu Sekitere Loosu Minna Borro Mine

Biddishshubba, maazagaajju mini owaantubba borro mine, borrote minnana wole owaante uytanno uurrinshubba sooreeyye hundaanchimma kantiibahonna kantiibu komitera ikkitanno; biilloonyunna yawonsa wodhotenni gumulantanno.

ከማሚላት አንባር የከተማውን የማስፈጸም አቅም ማጠናከር ስለሚቻልበት ሁኔታ አዳዲስ ሀሳቦችን ያመነጫል፤ ጥናት እንዲካሄድ ያደርጋል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤ ይደግፋል፤

ሸ) እያንዳንዱ የከንቲባ ኮሚቴ አባል በአንድ ወይም ከዚያ በበለጠ የሥራ ዘርፍ የሥራ አስፈጻሚነት ሚና ሊኖረው ይችላል፤

ቀ) በማዘጋጃ ቤት ስር ያሉ ተቋማት የሥራ ኃላፊዎች ብቃት በማረጋገጥ ምደባ ይሰጣል፤

በ) የከንቲባ ኮሚቴዉ የሥራ ዘመን የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ይሆናል።

22. የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎቶች እና የከተማው ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ጽህፈት ቤት

የመምሪያዎች፣ የማዘጋጃ ቤታዊ አገልግሎቶች ጽህፈት ቤት፣ የጽህፈት ቤቶች እና የሌሎች አገልግሎት ሰጪ ተቋማት ኃላፊዎች ተጠሪነታቸው ለከንቲባ እና ለከንቲባ ኮሚቴ ይሆናል፤ ሥልጣንና ኃላፊነታቸው በደንብ ይወሰናል።

23. የማዘጋጃ ቤት ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባራት

1. ተጠሪነቱ በከተማ አስተዳደር ከተሞች ለከንቲባው እና ለቢሮ፣ የማዘጋጃ ቤት ከተሞች ለወረዳዉ አስተዳዳሪ እና ለከተማ ልማት እና ኮንስትራክሽን ጽህፈት ቤት ሆኖ የሚከተሉት ኃላፊነትና ተግባራት ይኖሩታል፡-

23. Maazagaajju Mini Loosu Ha'risaanchi Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Hundaanchimmasi quchumu gashshooti quchammara kantiibahonna biirote, maazzagaajju mini quchummara woradu gashshaanchiina quchumu latishshinna konistiraakishiinete borro minira ikke aantete noo yawonna loosu qeechi hee'rannosi:
   a) Maazagaajju mini owaante looso mixi'ranno; massaganno; qineessanno;
   b) Owaantete shiqo deerrubba, jeefishshu bikkaano qixxeesse kantiibaho hedo shiqishanno; amaalete mine wonsiniro garunni loosu aana hosasi buuxanno;
   c) Maazagaajju mini owaante ledo fiixoontanno amaalete mini gumulo loosu aana hosase; hattono mootimmate polisenna seerubba loosu aana hosase; deerrubba agaramasenna loosu aana leellase buuxanno;
   d) Maazagaajju mini owaantubba sooreeyye woy loosu massagaano gaamo uurrisanno; massaganno; gaamono loosu mittimma, taje soorri'rate halantino loosu ayyaana, loosu gumimma, hee'rase keenanno, ha'runsanna irko assanno;
   e) Layinki loosu ha'risaano kantiibu komitera shiqishe biiloonsinanni gede assanno; loosu ha'rinsho qineessaanno gaamisiisanno;
   f) Maazagaajju mini owaante loosaasine seerunna wodhote garinni qaxaranno; aganu baatooshshenna hasiisannonsa horo gumulanno, lossanno, massaganno,

ሀ) የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶችን ሥራ ያቅዳል፤ ይመራል፤ ያስተባብራል፤

ለ) የአገልግሎት አቅርቦት ደረጃዎችን፣ የአፈጻጸም መመዘኛዎችን እያዘጋጀ ለከንቲባው ሀሳብ ያቀርባል፤ በምክር ቤቱ ሲጸድቅ በአግባቡ በሥራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፤

ሐ) ከማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ጋር የሚዛመዱ የምክር ቤት ውሳኔዎች መተግበራቸውን፣ እንዲሁም የመንግሥት ፖሊሲዎች እና ሕጎች መፈፀማቸውን፣ ደረጃዎች መጠበቃቸዉን እና በተግባር መተርጎማቸውን ያረጋግጣል፤

መ) የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ኃላፊዎችን ወይም የሥራ መሪዎችን የሚያካትት የሥራ አመራር ቡድን ያቋቁማል፤ ይመራል፤ ቡድኑም የሥራ ቅንጅት፣ የመረጃ ልውውጥ፣ የተባበረ የሥራ መንፈስ፣ የሥራ ውጤታማነት፤ እንዲኖር ይገመግማል፤ ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፤

ሠ) ምክትል ሥራ አስኪያጆችን ለከንቲባ ኮሚቴ አቅርቦ እንዲሾሙ ያደርጋል፤ የሥራ ሂደት አስተባባሪዎችን ያስመድባል፤

ረ) የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ሠራተኞችን በሕጉና በደንቡ መሰረት ይቀጥራል፣ ደመወዝና ጥቅማ ጥቅሞቻቸዉን ይወስናል፣ ያሳድጋል፣ ይመራል፣ ከሥራ ማሰናበትን የሚያካትት የሥነ ሥርዓት እርምጃ ይወስዳል፣

loosunni hoole geegiissate qaafo adhanno;

g) Maazzegaajju mine uurra hasiissannonsa woyyaabbino addi addi owaante uytanno loosu ha'rinshubbanna borrote minna tantanonna xaadooshshese kantiibaho hedo shiqishanno; amaalete mine wonsini gedensaanni loosu aana hosiisanno;

h) Maazzagaajju mini owaantubba diru loosu mixonna bajeettete qixxaawo ha'rinsho massaganno; qixxaabbino umi kaimu bajeette kantiibaho shiqishanno; amaalete mini kaajjishiro loosu aana hosiisanno; yannannita loosu rippoorte kantiiwaho shiqishanno;

i) Amaalete mini gambooshshi aana leelle maazzagaajju mini owaantubba noo deerri xawishsha aanno;

j) Kantiibu ledo hasaawe quchumu eo woyyeessate kaa'litanno qaafo adhanno; quchumahonna teessaanote dancha heeshsho aana kaa'lo noonsa hajubba aana gumulo uynanni gede kantiibahonna amaalete minira mashalaqenna hedo shiqishanno;

2. Kantiibu noo quchummara mazagaajju mini loosu ha'risaanchira uynoonni biilloonyinna loosu qeechi kantiibu nookki quchummara maazzagaajju mini loosu ha'risaanchirano loosannoha ikkanno.

FOOLIISHSHO ONTE

<u>Quchummate Giddoydi Tantano</u>

ሰ) በማዘጋጃ ቤት መቋቋም ስለሚገባቸዉ ስለአዳዲስና የተሻሻሉ የተለያዩ አገልግሎት ሠጪ የሥራ ሂደቶች እና ጽህፈት ቤቶች አደረጃጀትና አወቃቀር ለከንቲባዉ ሀሳብ ያቀርባል፤ በምክር ቤት ሲጸድቅም በተግባር ላይ ያውላል፤

ሸ) የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ዓመታዊ የሥራ ዕቅድ እና የበጀት ዝግጅትን ሂደት ይመራል፤ የተዘጋጀውን ረቂቅ ለከንቲባዉ ያቀርባል፤ ምክር ቤቱ ሲያጸድቀውም ይተገብረዋል፤ ወቅታዊ የሥራ ሪፖርቶች ለከንቲባዉ ያቀርባል፤

ቀ) በምክር ቤቱ ስብሰባዎች ላይ በመገኘት የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ስላሉበት ሁኔታ ማብራሪያና ምላሽ ይሰጣል፤

በ)ከከንቲባዉ ጋር በመወያየት የከተማዉን ገቢ ለማሻሻል የሚረዱ እርምጃዎች ይወስዳል፤ በከተማውና በነዋሪዉ መልካም አኗኗር ላይ ተጽዕኖ ባላቸዉ ነገሮች ሁሉ ላይ ውሳኔ እንዲሰጥባቸው ለከንቲባዉና ለምክር ቤቱ መረጃና ሃሳብ ያቀርባል።

2. ከንቲባ ባለባቸው ከተሞች ለማዘጋጃ ቤት ሥራ አስኪያጅ የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራት ከንቲባ በሌላቸው ከተሞች ማዘጋጃ ቤት ሥራ አስኪያጅም ተፈፃሚ ይሆናሉ።

ምዕራፍ አምስት

<u>የከተሞች ውስጣዊ አደረጃጀት</u>

24. የክፍለ ከተማ አደረጃጀትና አወቃቀር

24. Sinu Quchumi Tantanonna Taqqa

1. Rijiopolisete quchumira, deerra mittunna lameho hasiissanno safaraancho guutte leelituro sinu quchumi tantano heedhannonsa.
2. Sinu quchumi tantanonna heedhannosi bissa yawonna loosu qeechi wodhotenni gumulamanno.

25. Quchumu Ollii Mootimmate Biilloonyi Bissa

Quchumu ollii mootimmate gashshooti taqqa ikkeenna aante noo biilloonyu bissa heedhannosi:

1. Quchumu ollii amaale mini;
2. Olluu gashshooti amaale mini;
3. Dagoomu yoote mini.

26. Quchumu Ollii Amaale Mini

1. Quchumubbate olluu teessaano daga aliidi biiloonyu bisooti.
2. Quchumu ollii amaale mini miilla xaaddotenni quchumu ollii teessaano daganni doorantannore ikkitanno; Hundaanchimmansano doortinonsa dagaraati.

27. Quchumu Ollii Amaale Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

Quchumu ollii amaale minira aane noo biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi:

1. Mootimmate polisenna seeri ledo kibbantannokki garinni qooxeessu hajubba

1. የሬጂዮፖሊስ ከተማ፣ ፈርጅ አንድ እና ፈርጅ ሁለት ከተሞች አስፈላጊውን መስፈርት አሟልተዉ ሲገኙ የክፍለ ከተማ አደረጃጀት ይኖራቸዋል።
2. የክፍለ ከተማ አደረጃጀትና የሚኖሩት አካላት ኃላፊነትና ተግባራት በደንብ ይወሰናል።

25. የከተማ ቀበሌ የመንግሥት ሥልጣን አካላት

የከተማ ቀበሌ የመንግሥት አስተዳደር መዋቅር ሆኖ የሚከተሉት የሥልጣን አካላት ይኖሩታል፦

1. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት፣
2. የቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት፣
3. ማኅበራዊ ፍርድ ቤት።

26. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት

1. በከተሞች የቀበሌ ነዋሪ ሕዝብ ከፍተኛው የሥልጣን አካል ነው።
2. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት አባላት በቀጥታ በከተማ ቀበሌ ነዋሪ ሕዝብ የሚመረጡ ይሆናል፤ ተጠሪነታቸውም ለመረጠው ሕዝብ ነው።

27. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ከመንግሥት ፖሊሲዎችና ሕጎች ጋር በማይቃረን መልኩ በአካባቢው ጉዳዮች ላይ የአፈጻጸም መመሪያዎችን ያወጣል፤
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል የከተማ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪን በምርጫ

aana gumullanni biddissubba fushshanno;

2. Amaalete mini miilla mereerinni quchumu ollii qara gashshaancho doorshunni sommanno; olluu gashshooti amaale mini miilla biiloonsa wonsanno;
3. Mootimmate polisenna seera, quchumu olliira loonsanni gede dandiisitanno hajubba qixxeessanno; jeefishshaseno ha'runsanno.
4. Quchumu ollii teessaano daga olluu danchu gashshooti hajubba aana kakkaooshshunni beeqqitanno gede ikkitubba injjeessanno;
5. Quchumu ollii teessaano daga keerinna ga'labbo agaramasenna seerunna keeraanchimma ayirrase buuxanno;
6. Quchumu qara gashshaanchonna woloota loosu sooreeyye xa'mote woshshanno; loossano garano keenanno;
7. Quchumu ollii gashshaanchinni shiqqanno dirunna yannate rippoortubba buuxe gumulo aanno;
8. Olluu teessaano dagara horo uytannonnota wole ledote mixo qixxeessanno; loosu aana hosansano ha'runsanno.

28. Quchumu Ollii Amaale Mini Songaafichanna Layinki Songaaficha

1. Quchumu ollii amaale mini amaalete mini miillanni doorantanno songaafichinna layinki songaafichinni massagantanno.
2. Konni lallawira quchumu amaale mini songaafichinna layinki songaafichi biilloonyenna loosu qeecha lainohunni worroonnihu quchumu ollii amaale mini

ይሰይማል። የቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት አባላትን ሹመት ያጸድቃል።

3. **የመንግሥት ፖሊሲዎችንና ሕጎችን፣ በከተማው ቀበሌ ለመተግበር የሚያስችል መርሃግብር ያዘጋጃል። አፈጻጸሙንም ይከታተላል።**
4. **የከተማው ቀበሌ ነዋሪ ሕዝብ በቀበሌው ልማትና በመልካም አስተዳደር ጉዳዮች ላይ በንቃት እንዲሳተፍ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።**
5. **የከተማው ቀበሌ ነዋሪ ሕዝብ ሰላምና ደህንነት መጠበቁንና ሕግና ሥርዓት መከበሩን ያረጋግጣል።**
6. **የቀበሌውን ዋና አስተዳዳሪና ሌሎች የሥራ ኃላፊዎች ለጥያቄ ይጠራል። አሰራራቸውንም ይገመግማል።**
7. **በከተማ ቀበሌ አስተዳዳሪ የሚቀርቡ ዓመታዊና ወቅታዊ ሪፖርቶችን መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል።**
8. **ለቀበሌው ነዋሪ ሕዝብ የሚጠቅሙ ሌሎች ተጨማሪ ዕቅዶችን ያዘጋጃል። ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል።**

28. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት አፈ ጉባኤ እና ምክትል አፈ ጉባኤ

1. **የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል በሚመረጡ አፈጉባኤና ምክትል አፈጉባኤ ይመራል።**
2. **በዚህ አዋጅ ስለ ከተማ ምክር ቤት አፈጉባኤ እና ምክትል አፈጉባኤ ሥልጣንና ተግባር አስመልክቶ የተደነገጉት ለከተማ ቀበሌ ምክር ቤት አፈጉባኤ እና ምክትል አፈጉባኤ እንደአግባብነቱ ተፈጻሚ ይሆናል።**

songaafichinna layinki songaafichirano hasiisi garinni loosu aana hosanno.

29. Quchumu Ollii Amaale Mini Gambooshshi Yannanna Loosu Diro

1. Quchumu ollii amaale mini uurrinshu gambooshshe aganunni mitte hige ha'risanno.
2. Amaalete mini miilla lamunni sase anga ale leelturo wo'mino gambooshshe ikkanno. Amaalete mini gumulo gambooshshu aana leeltino amaalete mini miilla rooriidi huuronni sa'anno.
3. Quchumu ollii amaale minihu loosu diri onte dirooti. Amaalete mini loosu diri goofate mittu agani albaanni haaru doorshi ha'reenna goofanno. Albihu amaalete mini loosu diri goofihu 15 barri giddo haaru amaalete mini looso hanafanno.
4. Amaalete mini uurrinshu songo ha'risannokki yannara songaafichu wiinamu gambooshshe woshsha dandaanno. Amaalete mini miilla mereerinni mittunni sayikki anga ikkitannori wiinamu gambooshshi woshshamanno gede xa'mituro songaafichu gambooshshe woshshate gadacho noosi.

30. Quchumu Ollii Gashshooti Amaale Mine

Quchumu ollii gashshooti amaale mini olluunniha qara gashaanchono lede olluu giddo heedhanno moottimmate uurrinshubba sooreeyye miilimmatenni heedhanno bisooti. Tittirshu

29. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት የስብሰባ ጊዜና የሥራ ዘመን

1. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት መደበኛ ስብሰባውን በወር አንድ ጊዜ ያካሂዳል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት ከሁለት ሶስተኛ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፤ የምክር ቤቱ ውሳኔ በጉባኤው ላይ በተገኙ የምክር ቤቱ አባላት የአብላጫ ድምጽ ይተላለፋል።
3. የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል፤ የምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ከማብቃቱ አንድ ወር በፊት አዲስ ምርጫ ተካሂዶ ይጠናቀቃል፤ የቀድሞው ምክር ቤት የሥራ ዘመን በተጠናቀቀ በ15 ቀናት ውስጥ አዲሱ ምክር ቤት ሥራውን ይጀምራል።
4. ምክር ቤቱ መደበኛ ጉባኤ በማያደርግበት ወቅት አፈጉባኤው አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፤ ከምክር ቤቱ አባላት መካከል አንድ ሶስተኛ የሚሆኑት አስቸኳይ ስብሰባ እንዲጠራ ከጠየቁ አፈ ጉባኤው ስብሰባ የመጥራት ግዴታ አለበት።

30. የከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት

የከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት የቀበሌውን ዋና አስተዳዳሪ ጨምሮ በቀበሌ ውስጥ የሚገኙ መንግሥታዊ ተቋማት ኃላፊዎች በአባልነት የሚገኙበት አካል ነው፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

31. የከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

wodhotenni gumulamanno.

31. Quchumu Ollii Gashshooti Amaale Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

Quchumu ollii gashshooti amaale minira konni woroonni leellinshoonni biilloonyinna loosu qeechi hee'ranosi:

1. Quchumu ollii amaale mini gumulinota latishshu mixonna pirogiraamubba loosu aana hosiisanno; umisi latishshu mixo qixxeessanno; quchumu amaale mininni wonsiisanno; loosu aana hosiisanno;
2. Quchumu ollii giddo dagate beeqqooshshinni loosantanno latishshu loossa qineessanno; dagano latishshu loosira kakkaysanno;
3. Quchumu ollii keerenna ga'labbo agarsiisanno; seerimale baattote horranna pilaanete sao gargaranno; xintu latishshi, interpirayzete, minunna haanju latishshi, qooxeessu biinfillinna xumme loossa loossa jeefishsha ha'runsanno;
4. Quchumu ollii amaale mininni uynannita woloota loossa loosanno.

32. Quchumu Ollii Qara Gashaancho Somanna Loosu Yanna

1. Quchumu ollii qaru gashshaanchi quchumu ollii amaale mininni roortino huuro afi'dhino poletiku uurrinshanni woy poletiku uurrinshubba shiqishshinohuunni doorshunni sommannni.
2. Quchumu ollii qaru gashshaanchi loosu diri onte diro ikkanno.

የከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት ከዚህ በታች የተመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. **የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት ያጸደቃቸውን የልማት ዕቅዶችና ፕሮግራሞች በሥራ ላይ ያውላል፤ የራሱን የልማት ዕቅዶችን ይነድፋል፤ በከተማው ምክር ቤት ያስጸድቃል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤**
2. **በከተማ ቀበሌው ውስጥ በኅብረተሰብ ተሳትፎ የሚከናወኑ የልማት ሥራዎችን ያስተባብራል፤ ሕዝቡንም ለልማት ሥራ ያነሳሳል፤**
3. **የከተማ ቀበሌ ሰላምና ፀጥታ ያስከብራል፤ ሕገ-ወጥ የመሬት ወረራንና የፕላን ጥሰትን ይከላከላል፤ የመሰረተ ልማት፣ የኢንተርፕራይዞች፣ የቤት እና አረንጓዴ ልማት፣ የአካባቢ ጽዳትና ውበት ሥራዎችን አፈጻጸም ይከታተላል፤**
4. **ከከተማው ቀበሌ ምክር ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።**

32. የከተማ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ አሰያየምና የሥራ ዘመን

1. **የከተማ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ከከተማው ቀበሌ ምክር ቤት አብላጫ ድምጽ ባገኘው የፖለቲካ ድርጅት ወይም የፖለቲካ ድርጅቶች አቅራቢነት በምርጫ ይሰየማል።**
2. **የከተማው ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል።**

33. Quchumu Ollii Qaru Gashshaanchi Biilloonyenna Loosu Qeecha

Quchumu ollii qaru gashshaanchi hundaanchimma quchumu ollii amaale minira ikke olluu gashshaanchonna loosu massagaanchooti. Quchumu qaru gashshaanchi konni woroonni leellinshoonni biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi:

1. Quchumu olli amaale mininni gumullanni loossanna giddoydi tantanno jeefisiisanno; massaganno;
2. Mootimmate aliidi bissanni fultanno poolisubba, seera, wodho biddissubbanna mixo loosu aana hosansa ha'runsanno; qorqoranno;
3. Quchumu ollii amaale minira, teessaaano dagaranna la'annonsa bissara yanna yannatenni rippoorte shiqishanno;
4. Quchumu olliita diru mixonna baajeette qixxeessatenni amaalete minira shiqishanno; wonsiisanno; loosu aana hosase ha'runsanno;
5. Dagannita latishshu beeqqo qineessanno; addi addi komite uurritanno gede assanno;
6. Quchumu ollii amaale mininni uynannita wole loossano loosanno.

34. Quchumu Ollii Layinki Qaru Gashshaanchi Biilloonyenna Loosu Qeecha

Layinki qaru gashshaanchi hundaanchimma qaru gashshaanchinna quchumu ollii gashshooti amaale minira ikke:

1. Qaru gashshaanchi hee'rannokki yannara iso

33. የከተማ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባራት

የከተማ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ተጠሪነቱ ለከተማ ቀበሌው ምክር ቤት ሆኖ የቀበሌው አስተዳዳሪና የሥራ መሪ ነው። የቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ከዚህ በታች የተመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. **በከተማው የቀበሌ ምክር ቤት የሚወሰኑ ተግባራትንና የውስጥ አደረጃጀት ያስፈጽማል፣ ይመራል፤**
2. **በመንግሥት የበላይ አካላት የሚወጡትን ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና ዕቅዶች በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤**
3. **ለከተማው ቀበሌ ምክር ቤት፣ ለነዋሪው ሕዝብ እና አግባብነት ላላቸው አካላት በየጊዜው ሪፖርት ያቀርባል፤**
4. **የከተማውን ቀበሌ ዓመታዊ ዕቅድ እና በጀት በማዘጋጀት ለምክር ቤት ያቀርባል፤ ያስጸደቃል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤**
5. **የኅብረተሰቡን የልማት ተሳትፎ ያስተባብራል፤ የተለያዩ ኮሚቴዎች እንዲቋቋሙ ያደርጋል፤**
6. **ከከተማ ቀበሌ ምክር ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።**

34. የከተማው ቀበሌ ምክትል ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባራት

ምክትል ዋና አስተዳዳሪው ተጠሪነቱ ለዋና አስተዳዳሪ እና ለከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት ሆኖ፦

riqiwe loosanno;

2. Quchumu ollii gashshooti amaale mininna olluu qaru gashshaanchinni badante aammantino wole loossano loosanno.

35. Quchumu Ollii Gashshaanchi Borrote Mine

1. Quchumu ollii borro mini aliidi massagaanchi quchumu ollii qara gashshaancho ikkanno.
2. Quchumu ollii borro mini tantano, biilloonyinna loosu qeechi wodhotenni gumulamanno.

36. Quchumu Ollii Mootimmate Uurrinshubba Tantanonna Taqa

Quchumu olliira addi addi mootimma uurrinshubba tantanonna taqi hee'rannosi. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.

37. Quchumu Ollii Yannate Geeshshi Amaalete Mini

1. Doorshu borde seeru garinni quchumubbate amaale mini doorshubba mereerinni haaro quchumu olluubba tantano soorro assinanni woyte yannate geeshshihu olluu amaale mini tantanamara dandaanno. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.
2. Konni lallawi quwa 27 cinaancho quwa 2 kayse cinaancho quwa 8 geeshsha leellinshoonni quchumu ollii amaale mini biilloonyinna loosu qeechi yannate geeshshi olluu amaale mini biilloonyeenna loosu qeecha ikkanno.

1. ዋና አስተዳዳሪ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶት ይሰራል፤
2. በከተማ ቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት እና በቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ ተለይተው የተሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

35. የከተማ ቀበሌ አስተዳዳሪ ጽህፈት ቤት

1. የከተማ ቀበሌውን ጽህፈት ቤት በበላይነት የሚመራው የከተማው ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ይሆናል።
2. የከተማ ቀበሌ ጽህፈት ቤት አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር በደንብ ይወሰናል።

36. የከተማ ቀበሌ መንግሥታዊ ተቋማት አደረጃጀትና አወቃቀር

የከተማ ቀበሌ የተለያዩ መንግሥታዊ ተቋማት አደረጃጀትና አወቃቀር ይኖሩታል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

37. የከተማ ቀበሌ ጊዜያዊ ምክር ቤት

1. በምርጫ ቦርድ ሕግ መሰረት በከተሞች ምክር ቤት ምርጫዎች መካከል አዲስ የከተማ ቀበሌያት አደረጃጀት ለውጥ ሲደረግ ጊዜያዊ የቀበሌ ምክር ቤት ሊደራጅ ይችላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤
2. በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 27 ከንዑስ አንቀጽ 2 እስከ ንዑስ አንቀጽ 8 የተመለከተው የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር የጊዜያዊው ቀበሌ ምክር ቤት

FOOLIISHSHO LEE

Quchumu Qacha Lainohunni

38. Quchumu Qachi Tantano

Konni lallawi quwa 5 cinaancho quwa 2 nna 3 garinni quchumu qachi tantanamannoha ikke konni woroonni noo bissa heedhannonsa:

1. Keerunna latishshu amaalaanchu amaale mini nna
2. Keerunna latishshu komite.

39. Keerunna Latishshu Amaalaanchu Amaale Mini nna Komite Biilloonyenna Loosu Qeecha

Quchumu qachira keerunna latishshu amaalaanchu amaale mini nna komite miilla, tittirshu biilloonyenna loosu qeecha wodhotenni gumulantanno.

FOOLIISHSHO LAMALA

Yoote Minnanna Yooaanchimmate Biilloonye Uynoonninsa Wole Bissa

40. Uurrinshu Yoote Minna

1. Rejiyopolisete kayse deerra sasu geeshsha noo quchumubbara uurrinshu yoote minna heedhannonsa.
2. Quchumu uurrinshu yoote minna tantano loosu ha'rinsho biillonyinna loosu qeechi hattono yooaano soma qoqqowu yoote minna uurrinsanni lallawi garinninna qoqqowu yooaanote gashshootu songo widoonni loosu aana hossanno.

ሥልጣንና ተግባር ይሆናል።

ምዕራፍ ስድስት

ስለከተማ ቀጠና በተመለከተ

38. የከተማ ቀጠና አደረጃጀት

በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ 2 እና 3 መሰረት የከተማ ቀጠና የሚደራጅ ሆኖ ከዚህ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል፦

1. የሰላምና ልማት አማካሪ ምክር ቤት እና
2. የሰላምና ልማት ኮሚቴ።

39. የሰላምና ልማት አማካሪ ምክር ቤት እና ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር

የከተማ ቀጠና የሰላምና ልማት አማካሪ ምክር ቤት እና ኮሚቴ አባላት፣ ዝርዝር ሥልጣንና ተግባር በደንብ ይወሰናል።

ምዕራፍ ሰባት

ስለፍርድ ቤቶች እና የዳኝነት ሥልጣን የተሰጣቸው ሌሎች አካላት

40. መደበኛ ፍርድ ቤቶች

1. ከሪጂዮፖሊስ እስከ ፊርጅ ሶስት ድረስ ላሉ ከተሞች መደበኛ ፍርድ ቤቶች ይኖሯቸዋል፤
2. የከተማ መደበኛ ፍርድ ቤቶች አደረጃጀት አሠራር ሥልጣንና ተግባር እንዲሁም የዳኞች አሰያየም በክልሉ የፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ መሠረትና በክልሉ

41. Quchuma Lawanno Gashshootu Yoote Mini Tantano

Quchuma labbanno hajubba yoo mine rejiopolisetenni kayse deerra sasu quchumi geeshsha uurrannoha ikkanna woloota quchummara eote dhukansa la'nanni hasiishshu garinni uurrinsara dandiinanni. Tittirshu wodhotenni gumulamanno.

42. Quchuma Lawanno Gashshootu Yoote Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Quchuma lawanno gashshootu yoote minira woroonni xawinsoonni hajubbanni ka'anno yekkeerora biilloonyu hee'rannosi:
   a) Quchumu baatto horoonsi'ranna pilaanete looso;
   b) Quchumu darga horoonsi'nanni gara;
   c) Seeru gobbaanni noo baattote amadooshshenna ijaarsa;
   d) Federaaletenni amadantinokki safote latishshi aana iillitanno gawajjo;
   e) Loosu fajjonna haaroonsa;
   f) Qooxeessu biinfillenna huurotenni daafama;
   g) Teessaanote fayimmanna jajju aana gawajjo iillishshara dandiitanno hajubba;
   h) Mazzagaajju mini owaantubba;
   i) Mootimmate minnanna dargubbate hajubba;
   j) Quchummate ijaarsu seerubba sa"a; Tittirshu wodhotenni gumulamanno.

2. Quchuma lawanno gashshootu yoote minira

የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በኩል ተፈፃሚ ይሆናል።

41. የከተማ ነክ አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት አደረጃጀት

የከተማ ነክ ጉዳዮች አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ከሬጂዮፖሊስ እስከ ፊርጅ ሶስት ድረስ ባሉ ከተሞች የሚቋቋም ሆኖ በሌሎች ከተሞች የገቢ አቅማቸዉ ታይቶ እንደ አስፈላጊነቱ ሊቋቋም ይችላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

42. የከተማ ነክ አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. የከተማ ነክ ጉዳዮች አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ከሚከተሉት ጉዳዮች በሚመነጩ ክርክሮች ሥልጣን ይኖረዋል፣
   ሀ) የከተማ መሬት አጠቃቀም ፕላን አተገባበር፣
   ለ) የከተማ ቦታ አጠቃቀም፣
   ሐ) የሕገ ወጥ ይዞታና ግንባታ፣
   መ) በፌደራል ባልተሸፈኑ በመሰረተ ልማት ላይ የሚፈጸሙ ጉዳቶችን፣
   ሠ) የሥራ ፈቃድና እድሳት፤
   ረ) የአካባቢ ፅዳት እና የድምጽ ብክለት፣
   ሰ) በነዋሪዎች ጤና እና ንብረት ላይ ጉዳት ሊያስከትሉ በሚችሉ ጉዳዮች፣
   ሸ) የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች፣
   ቀ) የመንግሥት ቤቶች እና ቦታዎች ጉዳዮች፣
   በ) በከተሞች ሕንፃ ግንባታ ሕጎች ጥሰት፣
   ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

2. የከተማ ነክ አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት በዚህ

konni quwi cinaanchu quwi 1 hunda tittirroonni hajubba aana umi deerri roorre heedhannosi.

3. Konni quwi cinaanchu quwi 2 garinni uynoonni gumulonni kassi yinokkihu qoqqowu aliidi yoo minira kado xa'mira dandaanno.
4. Quchuma lawannohu gashshootu yoote mini gumulo aannohu hajo la'ano seeri garinni ikkanno.

43. Dagoomu Yoote Mine

1. Dagoomu yoote mini hundaanchimma olluu gashshooti amaale minira ikkitanno.
2. Dagoomu yoo mini yooaano biiloonsinanni gari tittirsha wodhotenni gumullanni.
3. Konni lallawira worroonnihu noo gedeenni he'reenna dagoomu yoo mine uurrisate lallawi hasiishshu garinni quchumu ollu dagoomu yoo minirano loosu aana hosanno.

FOOLIISHSHO SETTE

Quchummate Assinanni Kaa'lo

44. Quchummate Assinanni Kaa'lo

1. Qoqqowu mootimma quchummate assitanno projekitete kaa'lo noo gedeenni heedheenna dhuku fajji bikkinni taalo ikkitinotanna quchummate heewisamate aana uurritino latishshu kaa'lo assitanno; hattono rakke lattannonna lophitanno dancha injo kalaqqanno;
2. Qoqqowu mootimmanna woradu gashshooti

አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተዘረዘሩት ጉዳዩች ላይ የመጀመሪያ ደረጃ ሥልጣን ይኖረዋል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት በተሰጠ ውሳኔ ያልረካ ለክልል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።
4. የከተማ ነክ አስተዳደራዊ ፍርድ ቤቱ ውሳኔ የሚሰጠው አግባብ ባለው ሕግ መሰረት ይሆናል።

43. ማኅበራዊ ፍርድ ቤት

1. የማኅበራዊ ፍርድ ቤት ተጠሪነቱ ለቀበሌ አስተዳደር ምክር ቤት ይሆናል።
2. ስለማኅበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች አሿሿም ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።
3. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የማኅበራዊ ፍርድ ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ እንደ አግባብነቱ በከተማ ቀበሌ ማኅበራዊ ፍርድ ቤት ተፈፃሚ ይሆናል።

ምዕራፍ ስምንት

ለከተሞች የሚደረግ ድጋፍ

44. ለከተሞች የሚደረገው ድጋፍ

1. የክልሉ መንግሥት ለከተሞች የሚያደርገው ፕሮጀክት ተኮር ድጋፍ እንደተጠበቀ ሆኖ አቅም በፈቀደ መጠን ፍትሐዊ በሆነና በከተሞች ተወዳዳሪነት ላይ የተመሰረተ የልማት ድጋፍ ያደርግላቸዋል፤ እንዲሁም ፈጥነው የሚለሙበትንና የሚያድጉበትን ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል።

woronsaanni noo wo'manta quchumubba konni quwi cinaancho quwi 1 leellinshoonni garinni bajeettenna wole kaa'lo aatenni uurrisanna latishshansa rahisate dandiisiisanno baalanka hanqaffino kaa'lo aa hasiissannonsa;

3. Konni quwira cinaancho quwa 2 leellinshoonnihu noo gedeenni hee'reenna zoonna, woraddate gashshooti hundansaanni heedhannonna quchumimmate haaru garinni reekkantanno quchumma baajeettetenni, mannu wolqanninna uduunnunni kaa'lite uurrisa hasiissannonsa.

45. Ripporte Shiqishate Gadacho

Mittu mittunku quchumi yannannita latishshu mixo jeefishshi; bajeette horonsi'rate garanna odiitete rippoortubba deerru deerrunni no hajo la'annonsa mootimmate bissara shiqishate gadacho noonsa.

46. Quchummate Faffo

Ayee quchumino bayriidi seerinna bayriidi seeri amanyoote agarino garinni konni lallawira uynoonni biilloonyenna loosu qeecha faffotenni gumulate qoosso noosi.

47. Dagate Beeqqooshshe Buuxisa

1. Quchumu teessaano, sivike maamarubbanna hallanya sekitere quchumunnita diru loosu pirograame, baajeettete mixo, projekitete hedonna jeefishsha, aananno quchumu latishshi aana hasaabbanno, yekkeerantannonna hedonsa xawissanno bare qixaawa hasiisanno.

2. **የክልሉ መንግሥት እና የወረዳ አስተዳደሮች በሥራቸው የሚገኙትን ሁሉንም ከተሞች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው አግባብ የበጀት እና ሌሎችንም ድጋፎች በመስጠት ማቋቋም እና ልማታቸውን ለማፋጠን የሚያስችል ሁሉን አቀፍ ድጋፍ መስጠት ይጠበቅባቸዋል።**

3. **በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የዞኖች፣ የወረዳ አስተዳደሮች በስሮቻቸው የሚገኙትንና ወደ ከተማነት አዲስ የሚሸጋገሩትን ከተሞች በበጀት፣ በሰው ኃይል እና በማቴሪያል በመደገፍ ማቋቋም ይኖርባቸዋል።**

45. ሪፖርት የማቅረብ ግዴታ

እያንዳንዱ ከተማ ወቅታዊ የልማት እቅድ አፈፃፀም፣ የበጀት አጠቃቀም እና የኦዲት ሪፖርቶች በየደረጃው ለሚገኙ አግባብ ላላቸው የመንግሥት አካላት የማቅረብ ግዴታ አለበት።

46. የከተሞች ነፃነት

ማንኛውም ከተማ ሕገ መንግሥቱንና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን በጠበቀ አግባብ በዚህ አዋጅ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት በነፃነት የማከናወን መብት አለው።

47. የሕዝብ ተሳትፎን ስለማረጋገጥ

1. **የከተማዉ ነዋሪዎች፣ ሲቪክ ማኅበራት እና የግሉ ሴክተር በከተማዉ ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም፣ በበጀት ረቂቅ፣ በፕሮጀክት ሀሳቦች እና አፈጻጸም፣ በቀጣይ**

2. Mittu mittunku quchumu teessaanchi quchumu latishshiranna danchu latishshaamu gashshooti hajubbara beeqqaancho ikkatenna afi'nanni guminino horaameessa ikkate qoosso noosi.
3. Quchumu teessaano mereerinni riqiwantanno quchumu loosi hajora uurritino komite giddonni owaatanno gede koyinsansara dandiinanni.
4. Quchumu daga kayissanno xa'morano ikko shiqishidhanno ku'laatora rahote tumo aa hasiissanno.
5. Quchumu teessaano latishshunna mittimmate hajubba aana hedo burqisatenna hedonsa hasaawu xawo shiqishate qoosso noonsa.

48. Quchummate Eo

Quchumma seerunni uynoonni biilloonyi garinni uminsa eo gamba assate, latishshu aanna hosiisate roorre heedhannonsa; tittirshu wodhotenni gumulamanno.

49. Quchummate Faynaansete Gashshootenna Odiitete Amanyoote

1. Mittu mittunku quchumi jirosi tantananna gashshate roorrenna yawo noosi.
2. Rejiyopolisenna deerra mittunni sasu geeshsha noo quchumma kantiiwu bajeette amaalete mine shiqishe wonsiisanno, tini bajeetteno xaphooma quchumu bajeette ikkitanno.
3. Kantiiwu noonsakki quchummara olluunnihu qaru gashshaanchi bajeette quchumu olluu amaale minira shiqishe

የከተማው ልማት ላይ እንዲወያዩ፣ እንዲከራከሩ እና ሀሳባቸውንም እንዲገልጹ መድረክ ሊመቻች ይገባል።

2. እያንዳንዱ የከተማ ነዋሪ በከተማው ልማትና መልካም ልማታዊ አስተዳደር ጉዳዮች ላይ የመሳተፍና ከውጤቱም የመጠቀም መብት አለው።
3. ከከተማዉ ነዋሪዎች መካከል የሚወከሉ ለከተማው ሥራ ጉዳይ በተቋቋሙ ኮሚቴዎች ውስጥ እንዲያገለግሉ ሊጋበዙ ይችላሉ።
4. የከተማዉ ሕዝብ ለሚያነሳቸዉ ጥያቄዎችና ለሚያቀርባቸዉ አቤቱታዎች ፈጣን ምላሽ ሊሰጥ ይገባል።
5. የከተማው ነዋሪ ሕዝብ በልማትና በጋራ ጉዳዮቻቸው ላይ አጀንዳ የማመንጨትና ለውይይት የማቅረብ መብት አለው፤

48. የከተሞች ገቢ

ከተሞች በሕግ በተሰጣቸው ሥልጣን መሰረት የራሳቸውን ገቢ የመሰብሰብ፣ ለልማት የማዋል ሥልጣን ይኖራቸዋል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

49. ከተሞች ፋይናንስ አስተዳደር እና የኦዲት ሥርዓት

1. እያንዳንዱ ከተማ ሀብቱን የማደራጀትና የማስተዳደር ሥልጣንና ኃላፊነት ይኖረዋል።
2. በሬጂዬ፣ሊሲ እና ከፊርጅ አንድ እስከ ሶስት ያሉ ከተሞች ከንቲባው የበጀት ረቂቅ ለምክር ቤቱ አቅርቦ ያስጸድቃል፤ ይኸው በጀት የተጠቃለለ የከተማው በጀት ይሆናል።

wonsiisanno..

4. Kantiiwu diru dirunkunni faynaansete rippoorte quchumu amaale minira shiqishanno.
5. Kantiiwu noonsakki quchummara olluunnihu qaru gashshaanchi diru dirunkunni faynaansete rippoorte quchumu olluu amaale minira shiqishanno.
6. Mittu quchumira giddoydi oditerenna insipekshiine heedhasira dandiitanno.
7. Rejiyopolisenna deerra mittunni sasu geeshsha noo quchumma giddoydi oditerenna insipekshiine hundaanchimma kantiiwaho ikkanna deerra shoolunna ontu quchummari kayinni quchumu olluu amaale minira ikkanno.
8. Giddoydi oditerenna insipikishiine jirote gashshooti wonsinoonnite faynaansete wodho garinni ikkasi barru barrunni buuxxanno.

FOOLIISHSHO HONSE

Biirote Biilloonyenna Loosu Qeecha

50. Biirote Biilloonyenna Loosu Qeecha

Biiro hajo la'anno seerubba garinni uynoonnise biilloonyinna loosu qeechi noo gedeenn hee'reenna konni lallawi ragaanni aane noo biilloonyinna loosu qeechi hee'rannose:

1. Babbaxxino deerri noonsata quchumu pilaanna qixxeessitanno; buuxxanno; loosu aana hosaseno ha'runsitanno; keentanno;
2. Quchumu teessaano ikkitino daga dhukinsa

3. ከንቲባ በሌለባቸው ከተሞች የቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ የበጀት ረቂቅ ለከተማው ቀበሌ ምክር ቤት አቅርቦ ያስጸድቃል፤
4. ከንቲባዉ በየዓመቱ የፋይናንስ ሪፖርት ለከተማው ምክር ቤት ያቀርባል፡፡
5. ከንቲባ በሌላቸው ከተሞች የቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ በየዓመቱ የፋይናንስ ሪፖርት ለከተማው ቀበሌ ምክር ቤት ያቀርባል፡፡
6. አንድ ከተማ የዉስጥ ኦዲተርና ኢንስፔክሽን ሊኖረው ይችላል፤
7. የዉስጥ ኦዲተርና ኢንስፔክሽን ተጠሪነት በሬጂዮፖሊስ፣ ከፈርጅ አንድ እስከ ሶስት ከተሞች ለከንቲባዉ ወይም በፈርጅ አራት እና አምስት ከተሞች ለከተማው ቀበሌ ምክር ቤት ይሆናል፣
8. የዉስጥ ኦዲተርና ኢንስፔክሽን የሀብት አስተዳደሩ በፀደቀዉ የፋይናንስ ደንብ መሰረት መሆኑን በየዕለቱ ያረጋግጣል፡፡

ምዕራፍ ዘጠኝ

የቢሮው ሥልጣንና ተግባራት

50. የቢሮው ሥልጣንና ተግባራት

ቢሮው አግባብ ባለቸው ሕጎች የተሰጠው ሥልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ከዚህ አዋጅ አንጻር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የተለያየ ደረጃ ያላቸዉን የከተማ ፕላኖች ያዘጋጃል፤ ያረጋግጣል፤ ትግበራዉን ይከታተላል፤ ይገማገማል፤

bikkini gallanni mine mi'nitanno gede xaphooma doogo kalaqate kaa'litanno xiinxallo assitanno; loosu aana hosiisateno quchammate dhuka daabbachishate irko uytanno;

3. Quchummate yannite xintu latishshi hala'lanno gede wo'naalsha assitanno;
4. Quchummatenni fulanno du'namaanchonna moola ishine hunnanni garanna biinfillu noonsa gangalatu owaante xintantanno loosu hayyo diriirsitanno; irko assitanno;
5. Quchumu baatttonna jirote woowenna kaasu amanyooti diriiranno hayyo qineessite loosu aana hosanno gede assitanno;
6. Tekinoloojetenni irki'rinonna xawino quchumu baattote amado maareekkonna teessote mashalaqqe amanyoote qoqqowu giddo diriirsitanno;
7. Quchuma lawanno gashshootu yoo mini prezidentenna yooaano biiloonsitanno;
8. Baadiyyete owaante mereershubbara iskeeche pilaane qixxeessinanni gedenna hasiissanno ogeeyye heedhanno gede assatenni quchumu widira higge reekkantanno gede assitanno;
9. Quchummate deerru deerrunkunni heedhanno tantano xiinxallo assatenni Qoqqowu Gashshootu Amaale Minira shiqishshe gumulsiisanno, wonsiniro tantano diriirtanno assitanno; ha'runsitanno;
10. Quchumma injaanno deerrinni gaamate hasiisannore badatenni sasu dirinni wirro buuxo assitanno; gumulliro loosu aana hosiisanno;

2. የከተማ ነዋሪ የሆነ ሕዝብ ከአቅሙ ጋር የተመጣጠነ መኖሪያ ቤት እንዲሰራ አጠቃላይ አቅጣጫ ለመቀየስ የሚያስችሉ ጥናቶችን ያካሂዳል፤ ለተግባራዊነታቸውም ለከተሞች የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤
3. በከተሞች ዘመናዊ መሰረተ-ልማት እንዲስፋፋ ጥረት ያደርጋል፤
4. ከተሞች የሚያመነጯቸውን ደረቅና ፈሳሽ ቆሻሻዎች የሚወገድበትንና ውበት ያላቸው የመናፈሻ አገልግሎቶች የሚመሰረቱበትን የአሰራር ሥርዓት ይዘረጋል፤ ድጋፍ ያደርጋል፤
5. የከተማ መሬትና ንብረት ዋስትና እና ካሳ ሥርዓት የሚዘረጋበትን ስልት በመቀየስ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
6. በቴክኖሎጂ የተደገፈና ወጥ የሆነ የከተማ መሬት ይዞታ ምዝገባና የአድራሻ መረጃ ሥርዓት በክልሉ ይዘረጋል፤
7. የከተማ ነክ ጉዳዮች አስተዳደራዊ ፍርድ ቤት ኘሬዝዳንትና ዳኞች ይሾማል፤
8. ለገጠር አገልግሎት ማዕከላት ስኬች ፕላን እንዲዘጋጅላቸው እና አስፈላጊ ባለሙያዎች እንዲኖሩአቸው በማድረግ ወደ ከተማነት እንዲሸጋገሩ ያደርጋል፤
9. በከተሞች በየእርከኑ ስለሚኖረው አደረጃጀት ጥናት በማካሄድ ለክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት አቅርቦ ያስወስናል፤ ሲፀድቅም መዋቅሩ እንዲዘረጋ ያደርጋል፣ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤
10. በከተሞች እድገት ደረጃ ላይ በመመስረት የከተሞችን ፈርጅ ለመመደብ የሚያስችሉ መስፈርቶችን በየ3 ዓመቱ በማጥናት ይከልሳል፣ ሲወሰንም ተግባራዊ ያደርጋል፤
11. የከተሞችን የፈርጅ ለውጥ ጥናት

11. Quchummate deerri soorro xiinxallo assitanno; deerru sasu geeshsha noo quchummara muro aate hedo qoqqowu gashootu amaale mine shiqishiishshe muro uysiissanno; deerra shooletenna ontete aana noo quchumma deerru soorro muro uytanno.

FOOLIISHSHO TONNE

Addi Addi Woro

51. Wodhonna Biddissa Fushshate Biilloonye

1. Qoqqowu jeefisiisaanote amaale mini konne lallawa loosu aana hosiisate kaa'litanno wodho fushshara dandaanno.
2. Biiro konne lallawanna konni quwi cinaanchu quwi 1 garinni fultanno wodho jeefisiisate kaa'lanno biddissa fushshitanno.

52. Jeefishshu Nookki Seeranna Assoote

Konni lallawi ledo kiphi yaanno aye seeri woy rosamino asootti konni lallawinni hanqafantino hajubbara jeefishshu dinonsa.

53. Lallawu Loosu Aana Hosanno Yanna

Kuni lallawi Sadaasa 23/2014 M.D hanafe loosu aana hosanno.

Hawaasa, Sadaasa 23/2014 M.D

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidaanticha

ያካሂዳል፤ እስከ ፈርጅ ሶስት የውሳኔሃሳብ ለክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል፤ ለፈርጅ አራትና ፈርጅ አምስት ከተሞች የደረጃ ለውጥ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

ምዕራፍ አስር

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

51. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚረዳ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡
2. ቢሮው ይህንን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ መሠረት የሚወጣን ደንብ ለማስፈጸም የሚረዳ መመሪያ ያወጣል፡፡

52. ተፈፃሚነት የሌላው ሕግና አሰራር

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማንኛውም ሕግና ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት የላቸውም፡፡

53. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከታህሳስ ፳፫/፳፻፲፬ ዓ.ም ጀምሮ ሥራ ላይ ይውላል፡፡

ሀዋሳ፣ ታህሳስ ፳፫/፳፻፲፬ ዓ.ም

ደስታ ሌዳሞ

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ርዕሰ መስተዳድር